

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 15

VINERI 17 SEPTEMBRIE 1971

12 PAGINI — 1 LEU

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Trebuie ca de la începutul
anului viitor să facem o
cotitură radicală în munca
de învățămînt“

(din „Expunerea la Consfățirea de lucru a
activului de partid din domeniul ideologiei și
al activității politice și cultural-educative“).

A început
un nou an școlar!

Ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

În ziua de 14 septembrie 1971 a avut loc ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Au participat miniștri, șefi de secții la C.C. al P.C.R., conducători ai unor instituții centrale.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a dezbătut și aprobat: proiectul legii cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat — îmbunătățit în urma dezbaterii publice; proiectul legii cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și a provizionarea tehnico-materială; proiectul decretului privind siguranța în funcționare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor, aparaturii de măsură, control și automatizare din unitățile socialiste de stat; proiectul decretului privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și

Controlului Gospodării Fondurilor Fixe; proiectul decretului privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărât ca proiectele de legi să fie supuse spre dezbateră și adoptare Marii Adunări Naționale, iar proiectele de decret să fie înaintate spre adoptare Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

În continuare au fost adoptate măsuri privind perfecționarea învățămîntului de cultură generală, precum și îmbunătățirea structurii și conținutului învățămîntului superior.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a mai adoptat hotărâri cu privire la principalii indicatori tehnico-economici ai unor lucrări de investiții prevăzute în planul cincinal și a soluționat alte probleme ale activității curente.

PERSPECTIVE LUMINOASE

S-au deschis din nou porțile școlilor. La această sărbătoare a elevilor, părinților și cadrelor didactice a luat parte întregul nostru popor. Cursurile au început în climatul de efervescență spirituală și de înaltă responsabilitate cu care comuniștii, toți cetățenii patriei noastre, dezbăt măsurile adoptate de conducerea partidului pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, în condițiile întăririi continue a unității întregului popor în jurul partidului nostru comunist, ale avântului nestăvilit pentru înfăptuirea cu succes a programului grandios elaborat de Congresul al X-lea al partidului.

Statornic preocupată de formarea tinerii generații în spirit comunist, conducerea partidului nostru acordă școlii, principal izvor de cultură și factor de civilizație, o deosebită atenție. În pragul acestui an școlar, an de cotitură radicală în munca de instrucție și educație, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat un complex de măsuri privind rețeaua școlară, conținutul și metodele învățămîntului, pregătirea tehnico-productivă a elevilor, orientarea școlară și profesională, activitatea politico-educativă în rândurile tineretului școlar, ridicarea măiestriei didactice a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor menite să accelereze procesul de perfecționare a învățămîntului de cultură generală, de racordare mai strînsă a acestuia la cerințele de azi și de mâine ale societății socialiste. Aceste măsuri, rod al gândirii colective a specialiștilor din domeniul instrucției și educației, au fost discutate în Consiliul învățămîntului de cultură generală și perfectate sub îndrumarea prețioasă a secretarului general al partidului, care s-a aplecat încă o dată cu grija, profunzimea și principialitatea ce îi sînt caracteris-

tice asupra problemelor actuale ale școlii românești. Ele arată, în același timp, consecvența cu care partidul nostru asigură înfăptuirea creatoare a liniei politice stabilite de Congresul al X-lea. Important de subliniat este faptul că acest complex de măsuri se înscrie pe coordonatele preocupărilor majore ale partidului și statului nostru pentru perfecționarea tuturor sectoarelor vieții sociale, izvorînd din analiza critică a drumului ascendent parcurs de învățămîntul din România socialistă, în fața căruia, de la etapă la etapă, societatea pune sarcini și responsabilități sporite.

De aceea, datoria de onoare a fiecărui slujitor al școlii, a organelor de îndrumare și control este de a desfășura o largă și convingătoare muncă politică — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid — pentru a explica sensul acestor măsuri în rîndul opiniei publice, de a-mobiliza energia și puterea de creație pentru a asigura înfăptuirea lor la timp și în condiții exemplare.

Rețeaua învățămîntului de cultură generală s-a îmbogățit cu aproape 1000 de școli de 10 ani; peste 4 milioane și jumătate de copii (un sfert din populația țării) vor frecventa cursurile. Pentru inspectoratele școlare, conducerile unităților de învățămînt, asigurarea participării cu regularitate la cursuri a elevilor este o sarcină actuală de căpetenie. Munca politică și organizatorică a cadrelor didactice, sprîjinul comitetelor de părinți, al organelor locale de partid și de stat va trebui să se concentreze, mai mult ca în alți ani, în această direcție, încît nici un copil de vîrstă școlară să nu rămînă neșcolarizat.

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR:

- În spiritul înaltelor responsabilități comuniste ● Limbajul muncii
- Producția școlii și multiplele ei valențe educative ● Responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale

ZIUA ÎNTÎI

secvențe ● secvențe ● secvențe ● secvențe

Munca — datorie de onoare

Un an școlar începe, prin firea lucrurilor, sub auspiciile binefăcătoare ale noului care aduce cu sine încântarea surprizelor, mulțumirea și căldura atmosferei sărbătorești. Dar, cea mai simplă și în același timp mai întregită explicație a bucuriei unanime prilejuite de deschiderea anului școlar ni se pare că este reînălțarea cu învățătura, cu activitatea. Bucuria muncii! Bucuria de a te simți necesar ție și celor din jur. Bucuria împlinirii prin dăruirea a ceea ce ai mai bun în tine: energie creatoare, talent, seriozitate. Vizita noastră într-o serie de școli generale și licee brașovene, în ziua de 15 septembrie, ne-a convins că aceste satisfacții pot a-

pare la orice vîrstă, atunci cînd educația se realizează în numele unuia din esențialele principii ale dezvoltării umanității — dragostea pentru muncă.

De pildă, Liceul nr. 5 din Brașov este înzestrat cu două ateliere cu profil tehnic (de automecanică și electrotehnică) și cu un atelier de croitorie, intenționînd în acest an înființarea unui curs de stenodactilografie pentru fete. Elevii Liceului nr. 1 din Brașov își vor desfășura această activitate în atelierele de lăcătușărie și mecanică și în atelierul de mașini unelte, înființat anul acesta, ca și în cele ale uzinei „Hidromecanica”. Fetele vor beneficia de ajutorul și supravegherea muncitoarelor de la Fabrica de tricotaje și a muncitorilor de la tipografia orasului. Anii I și II vor fi predați în atelierele școlii,

anți III și IV în întreprinderea amintită.

Școala generală nr. 6 din Brașov este patronată — în sensul practicii în producție — de Fabrica de șuruburi care se angajează să doteze atelierele de lăcătușărie și țimplărie ale școlii. Fetele vor lucra în fabricile „Partizanul roșu” și „Tricotajul”.

Producele realizate din practica productivă a elevilor în atelierele-școală sînt valorificate prin magazinul special, de artizanat „Turist”, unde expun toate școlile din municipiu.

Deci, întîlnirea revelatoare a elevilor cu munca se realizează prin activitatea lor practică productivă căreia, începînd cu acest an școlar, i se acordă cuvenita importanță.

Pe lotul școlar — două feluri de activități

— Cum veți organiza munca productivă a elevilor? — I-am întrebă pe prof. Gh. Constantinescu, directorul Școlii generale din satul Puchenii Moșneni — județul Prahova.

— Cooperativa agricolă de producție din localitate a repartizat școlii noastre un lot de 1 hectar, într-un perim. cu pămînt foarte fertil. Spre deosebire de anul precedent, în noul an școlar vom desfășura pe acest lot două feluri de activități: o jumătate de hectar va fi însămîntată cu culturi productive (cartofi sau porumb), iar cealaltă jumătate va fi afectată inițierii elevilor în tainele pomiculturii, viticulturii și legumiculturii.

— Ce veți face cu produsele obținute?

— Le vom valorifica prin C.A.P. și prin Aprozarul din localitate. Cu sumele realizate intenționăm să amenajăm un teren de sport, să facem excursii și să îmbunătățim baza materială a școlii. Vă asigur că vom obține recolte frumoase. Elevii noștri iubesc munca cîmpului!

„Bobocii” au „mentori” de clasa a IV-a

Școala are rigorile ei care trebuie respectate. Dar micii de șase ani, pășindu-i prima dată pragul, nu le cunoșc, nefiind deprinși cu ele. Iată de ce, nu mică ne-a fost mirarea cînd, la

Școala generală din Sinata, după festivitatea de deschidere a noului an școlar, în sunetul clopoșelului, cei 82 de „boboci” au fost luați de mînă fiecare de cîte un elev mai mare (din clase a IV-a) și duși în clasă, la locul dinainte știut.

Timp de un trimestru, „mentori” dintr-o IV-a îi vor supraveghea atenți pe începători. Îi vor urmări în pauze să se joace frumos și să nu se încaiere, le vor arăta unde e toaleta și de unde pot bea apă, iar cînd sună de intrare îi vor duce la clasă fără întîrziere. O inițiativă care, credem, ar trebui extinsă și la alte școli.

Toți absolvenții clasei a VIII-a continuă studiile

Școala generală nr. 6 — Brașov; școală cu două secții: română și maghiară.

— Care este situația continuării studiilor în clasa a IX-a a școlii generale de către absolvenții clasei a VIII-a?

— Anul trecut — ne spune prof. Emil Muscă, directorul școlii — am avut 6 clase a VIII-a paralele. Majoritatea absolvenților au intrat la liceele de cultură generală și de specialitate sau la școli profesionale. Vom avea însă și două clase a IX-a, cu cîte 25 de elevi fiecare, pentru cei care n-au fost cuprinși într-altă formă de învățămînt. Important este că n-a rămas nici unul dintre ei fără să-și continue studiile: s-au înscris în clasa a IX-a ei singuri, fără intervenția noastră.

— La secția maghiară — adaugă directorul adjunct al școlii, tov. Artur Hanke — au rămas doar 3 elevi pentru clasa a IX-a. Ceilalți, fiind foarte bine pregătiți, au fost admiși, în marea majoritate, la licee. Evident, numai cei 3 elevi nu puteam forma o clasă a IX-a. De aceea, i-am îndrumat spre o cîtă școală maghiară — din apropierea școlii noastre.

V. BACIU
D. RACHICI

PERSPECTIVE LUMINOASE

(Urmare din pag. 1)

Îmbunătățiri substanțiale s-au adus și se aduc în continuare structurii învățămîntului liceal. Un element esențial îl constituie modificarea proporției între liceele de cultură generală și liceele de specialitate, atît prin schimbarea proporției între numărul locurilor în anul I la liceele de cultură generală și liceele de specialitate, transformarea unor licee de cultură generală în licee de specialitate, cît și prin înființarea unor noi licee de acest tip. Perfectionarea activității instructiv-educative în aceste unități solicită eforturi sporite din partea tuturor cadrelor, muncă plină de răbdare, desfășurată cu tact și calm cu elevii și părinții acestora, reorganizarea bazei didactico-materiale de care dispun școlile pentru a facilita procesul de însușire a cunoștințelor și deprinderilor la obiectele de specialitate.

Expresie fidelă a politicii partidului și statului de egalitate în drepturi a tuturor celor ce muncesc, a grijii față de viața spirituală a naționalităților conlocuitoare, alături de cele existente s-au creat noi licee în limba maghiară și în limba germană; s-a organizat în unele școli profesionale și tehnice procesul de învățămînt în limbile naționalităților conlocuitoare.

Începînd cu acest an școlar se vor crea legături stabile între școli și întreprinderi, ceea ce va facilita accentuarea caracterului practic-aplicativ al învățămîntului, întărirea activității profesionale, practice de producție și educarea elevilor pentru muncă. Roadele au început să apară. Pretutindeni se acționează cu hotărîre pentru amenajarea și construirea de ateliere-școală. Numai în municipiul București au intrat în funcțiune o dată cu noul an școlar, 100 de laboratoare și 108 ateliere; în județul Maramureș au fost construite și dotate 64 ateliere-școală, în Teleorman s-au creat 223 ateliere noi etc. Toate școlile din județele Sălaj, Mehedinți, Suceava, Maramureș, Olt și Vilcea sînt patronate de unități economice.

În același timp, fiecare dintre noi

trebuie să se considere mobilizat pentru aplicarea creatoare a indicațiilor date de conducerea partidului în această direcție. Măsurile luate în vederea unei mai bune organizări a lucrului manual la clasele I—IV, adîncirea procesului formării deprinderilor de activitate practică la clasele V—VI, realizarea pregătirii tehnico-productive în cîte 4 ore pe săptămînă la clasele VII—VIII, iar la clasele IX—X ale școlii generale și anul I—IV de liceu în cîte o zi pe săptămînă, stabilirea locurilor de practică în unități productive, participarea masivă a elevilor la acțiunile de muncă patriotică, solicită din partea inspectoratelor și a conducătorilor de școli pricepere și o deosebită capacitate organizatorică.

Ele trebuie să pună, acum mai mult ca oricînd, în centrul preocupărilor lor rezolvarea operativă a problemelor complexe și grele pe care le ridică pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Spiritul viu, al muncii creatoare trebuie să pătrundă prin toți porii școlii noastre. Pentru educația elevilor prin și pentru muncă n-ar fi lipsită de importanță declanșarea unei acțiuni viguroase cu caracter permanent, de gospodărire de către aceștia a școlilor, curților, constituirea unor gospodării anexe pe lingă unitățile din mediul rural care au internat sau semiinternat. Este știut că întreaga activitate instructiv-educativă din învățămîntul de cultură generală are drept obiectiv principal educarea elevilor în spiritul concepției despre lume și viață a clasei muncitoare, a partidului nostru, cultivarea dragostei și devotamentului nemărginit față de patrie, partid și popor, a atitudinii înaintate față de muncă, de avutul obștesc și îndatoririle sociale.

Realizînd consecvent unitatea dintre instrucție și educație toate cadrele didactice trebuie să se considere mai mult angajate în acțiunea de modernizare a învățămîntului, de creștere a valorii sale ideologice și educative. Avem în această privință indicațiile precise ale conducerii partidului. Sîntem chemați să le transpunem în viață cu competență și hotărîre pentru a făuri omul nou al epocii socialiste, omul multilateral dezvoltat.

Condiția esențială a unei munci didactice pline de randament și satisfacții o constituie continua pregătire a educatoarelor, învățătorilor și profesurilor ca specialiști și educatori, perfectionarea neîntreruptă a măiestriei didactice, ținuta moral-cetățenească ireproșabilă, atitudinea combativă, înaintată față de tot ce este învechit și retrograd. În acest context, renovarea procesului de învățămînt în sensul sporirii eficienței sale prin introducerea unei concepții noi asupra muncii didactice prin promovarea unor relații de conlucrare a profesorilor cu elevii, a metodelor active care să dezvolte spiritul aplicativ și capacitățile creatoare ale elevilor, capătă o deosebită semnificație. Încurajarea capacității de investigație și creativitate a elevilor, perfectionarea structurii lecțiilor și a întregului sistem de predare în vederea antrenării elevilor în rezolvarea de cazuri și probleme, în efectuarea unor exerciții și lucrări, în minuirea aparatului de laborator și a tehnicilor de asimilare și aplicare a cunoștințelor, extinderea organizării lecțiilor de matematică, fizică, chimie, biologie cu precădere ca activități de laborator, valorificarea mai intensă a emisiunilor de radio și telescoală trebuie să intre organic în sistemul de muncă al fiecărui dascăl. Inspectoratele școlare sînt chemate să stimuleze acțiunea de renovare a procesului de învățămînt, să exercite un control exigent asupra modului cum se aplică indicațiile conducerii partidului și a statului în domeniul perfecționării învățămîntului. Ținînd seama de ponderea învățămîntului profesional, ele trebuie să se ocupe mai mult și de acest învățămînt.

Avem toate condițiile de a înfăptui în acest an o cotitură radicală în întreaga muncă pe care o desfășurăm în școală și în afara ei. Trebuie să ne sporim răspunderea și exigența, să menținem viu focul muncii pasionate, pline de dăruire pentru a îmbunătăți continuu procesul de învățămînt, conținutul său științific și ideologic, nivelul de pregătire a elevilor în muncă pentru a da viață dorinței partidului nostru „ca tineretul, copiii noștri să crească în spirit comunist”!

Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL
INVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN INVĂȚĂMÎNT,
ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Științei nr. 1
București
Tel: 17 60 20

LIMBAJUL MUNCII

Când spunem că obiectivul învățămîntului este dobîndirea de cunoștințe, cred că nu enunțăm un principiu complet. Cunoștințele se depreciază repede și ocupă un spațiu prețios al memoriei individului. Nu merită să pui pe locul întii un obiectiv care are, ca elemente, componente depreciable și perisabile.

Literatura pedagogică citează apoi deprinderile. Nu cred că merită să ocupe nici ele locul întii în ierarhia obiectivelor învățămîntului, fiindcă deprinderile (punctualitatea, ordinea, simțul curățeniei) sînt elemente fixe și uneori trebuie schimbate spre bine și omul se debarasează greu de deprinderile desuete.

Cunoștințele sînt depreciable, iar deprinderile, fixe. Ce trebuie, atunci, să-și propună educația ca obiectiv fundamental? Limbajele. Limbajele, toate, au, ca tăsături definitorii, existența unui număr finit de semne, cu regulile lor de combinare, și transmiterea intenționată de semnificații.

E clar că ceea ce vorbim și utilizăm în exprimarea noastră de toate zilele constituie un limbaj. Ceea ce vorbim într-o limbă străină este un limbaj. Dar ce vorbim în matematică este, de asemenea, un limbaj, pentru că cele trei condiții sînt întrunite: sînt semne, se combină și prin ele transmitem sens.

În pictură sînt culori care se combină și se transmit sens; deci și pictura este un limbaj. Cite limbaje avem pînă acum? Limbajul verbal, matematic și artistic. Mai este un alt limbaj? Mai este limbajul muncii.

Orice muncă este limbaj. Acest limbaj special nu este, la prima vedere, asemenea celorlalte. De aceea, trebuie să aducem o probă suplimentară că aparține aceleiași familii ca limbajul artistic sau matematic. Proba este dată. Dacă mergeți la un strung automatizat, care lucrează singur, veți vedea că, prin mașina electronică de calcul, i se transmite strungului un program care nu este decît un limbaj pe hirtie perforată.

Limbajele funcționează oarecum compensator. Cînd se dezvoltă un limbaj, celelalte pot să scadă, dar acesta nu este un motiv de îngrijorare. Pentru pedagogi, întrebarea este cite limbaje trebuie cultivate la copii?

Toate limbajele de care am vorbit — artistice, matematice, limbajul acțiunii sau al muncii — se deprind extrem de devreme, la o vîrstă foarte fragedă, nu sînt achiziții tirzii. Din contră, se învață greu la bătrînețe. Cine n-a plivit burzieni la 6 ani nu va avea grădina. Cine n-a învățat algebră la 14 ani nu va face tehnică industrială.

O altă observație este că limbajul acesta al muncii, care are gramatica sa, regulile sale de combinație și trebuie văzut pe același plan de importanță ca limba maternă sau cea matematică — universală — are cîteva calități în plus. Este singurul limbaj în care finalitatea își ocupă locul ei preponderent. Cînd facem muzică, încercăm să transmitem o idee, dar ea este vagă. Cînd vrem să pictăm ceva, avem inspirație, dar este neclară. Dar cînd vrem să producem și cînd muncim, avem precis definit obiectul muncii noastre. Marx spunea că unul din principiile care l-au călăuzit în viața sa a fost unicitatea scopului. În limbajul muncii obiectivul activității este întotdeauna bine definit și tot ceea ce se pregătește pentru muncă este gradat, fie resurse, fie operații, în doza necesară, pentru atingerea scopului.

Limbajul muncii este mai imaginativ decît celelalte limbaje. Trebuie mai multă ingeniozitate pentru un om ca să-și atingă un obiectiv pe care l-a definit cu precizie, decît imaginația care este cerută de transmiterea verbală de informație, sau de combinarea culorilor sau a notelor muzicale.

Totalitatea resurselor pe care omul le poate combina în vederea atingerii unui obiectiv este mai mare decît numărul de elemente utilizate în vorbire, în creația artistică sau în matematică.

În sfîrșit, limbajul muncii este și direct productiv. Prin nici un limbaj nu se transformă natura din jurul omului. Este cea mai mare iluzie pe care omenirea a cunoscut-o și care provine de la magie că vorbele schimbă natura înconjurătoare. Limbajul muncii schimbă natura. Limbajul muncii se apropie mai mult de esența gândirii, decît limbajul verbal matematic sau artistic, pentru că obligă pe om să facă paralela între modelul mental și realitatea pe care o modelează. Celelalte limbaje nu surprind așa de bine paralelismul obligatoriu între model și realitate. Ce-și propune școala noastră? Ca, teoretic și practic, să educe acest limbaj la tînăra generație, împreună cu limbajele obligatorii, care sînt necesare pentru omul de mîine.

Pentru noi practica nu este o activitate de un ordin mai scăzut decît activitățile teoretice. Munca trebuie plasată, teoretic și practic, în ansamblul limbajelor de bază. Activitatea practică dezvoltă o inteligență specială și o logică a acțiunii, pe care teoria n-o dezvoltă.

Principiile pe care le definește școala noastră vor purta pecetea personalității popoului nostru. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit pentru această pedagogie românească elemente de o deosebită valoare, printre care este și ideea muncii. Ideea muncii, nu ca exercițiu secundar, nici ca o reîntoarcere la o activitate marginală și primară, ci ca înzestrare a tineretului nostru pentru anii înfloririi ce vin, cu elementele unei concepții noi, ale unei acțiuni, ale unei personalități multiple dezvoltate, în armonie cu societatea avansată pe care o construim.

MIRCEA MALIȚA

Reîntorși din vacanță, elevii s-au strîns din nou în jurul dirigintei lor. Se schimbă impresii, se fac noi planuri, în perspectiva anului școlar care începe.

ÎN SPIRITUL ÎNALTEI RESPONSABILITĂȚII COMUNISTE

La 15 septembrie a.c. au început în întreaga țară adunările deschise de partid din școli, care dezbate sarcinile ce revin membrilor de partid, tuturor celor ce slujesc învățămîntul în lumina programului adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative. Aceste dezbateri au fost așteptate cu viu interes de către întregul personal didactic, incredințat că ele vor constitui un bogat izvor de învățăminte, un îndreptar al întregii munci, pe care școala o dorește la nivelul înaltei exigențe ale partidului nostru.

Deschiderea noului an școlar are loc în condițiile unor pasionante eforturi pentru îmbunătățirea activității de învățămînt în aspectele ei majore, de conținut, care trebuie să răspundă exemplar sarcinii de educare comunistă a elevilor, de formare a conștiinței lor socialiste.

În recente documente de partid, oamenii muncii, fără excepție au simțit chemarea la o analiză riguroasă și plină de răspundere a propriei munci — expresie a nivelului de conștiință la care au ajuns, a dragostei și devotamentului lor față de cauza construcției socialismului și comunismului în patria noastră. Cadrele didactice au luat cunoștință de această chemare, cu sentimentul că, avînd menirea de a modela sufletele tinere, de a pune bazele personalității fiecăruia dintre constructorii societății socialiste (în condițiile vieții noastre, fiecare om trece prin școală măcar la anii tineri), au obligații deosebite în planul formării conștiinței socialiste, cultivării atașamentului față de tot ceea ce se clădește azi în România, al respectului pentru înaltele idealuri ale clasei muncitoare. Căci școala — prin întregul său sistem instructiv-educativ — este cea care formează primele convingeri, concurînd la cristalizarea concepției despre lume și viață a individului.

De aceea, întîlnirile de lucru ale cadrelor didactice din această perioadă — ședințele cercurilor pedagogice, instrucțiunile cu directorii școlilor, consiliile profesoriale, dar mai ales adunările deschise de partid — au fost străbătute pretutindeni de acest spirit — al înaltei responsabilități ce revine școlii în educarea comunistă a tînerei generații. Ele au reliefat preocuparea vie a învățătorilor și profesorilor pentru nivelul științific al muncii lor, grija pentru conținutul educativ al lecțiilor, pentru puritatea ideologică și politică a tuturor activităților ce intră în competența școlii,

grija pentru permanenta perfecționare a propriei pregătiri profesionale și ideologico-politice.

„Toți profesorii, toți învățătorii trebuie să fie și specialiști și educatori” — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative. Ideea aceasta revine cu asiduitate în dezbaterile ce au loc în școli, întărind convingerea că nu poți lucra în acest important domeniu al frontului ideologic — învățămîntul — decît dacă gîndești marxist, dacă împărtășești idealurile nobile ale clasei muncitoare, dacă militezi pentru telurile partidului ei. Pe bună dreptate arăta prof. Rada Mocanu — inspector general al Inspectoratului școlar județean Ilfov, în adunarea activului de partid din județ — răspunderea fiecărui cadru didactic în educarea comunistă și buna pregătire a elevilor. Numai astfel — participînd, cu toții, valorificînd la maximum potențialul educativ al fiecărei discipline — între care științele sociale au un rol deosebit — pot fi obținute rezultate durabile, de înalt nivel.

Aceasta este de fapt o condiție esențială pentru îndeplinirea sarcinii de a spori valențele educative ale întregului proces de învățămînt — în care instrucția și educația trebuie să se împletească în mod organic. „Nu se poate separa — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — procesul de predare a cunoștințelor profesionale de întregul proces educativ”.

O dominantă a anului școlar 1971—72, semnificativă pentru aplicarea directivelor partidului în domeniul învățămîntului, o constituie transformarea muncii productive a elevilor în disciplină de învățămînt. Adunările deschise de partid, ședințele de lucru ale colectivelor didactice din această etapă a deschiderii cursurilor, reliefează o preo-

cupare specială pentru conținutul și crearea condițiilor bune desfășurării a acestei activități, care cultivă respectul și dragostea elevului față de munca fizică, înzestrîndu-l cu priceperi și deprinderi necesare tehnicii și industriei moderne în care va lucra la terminarea școlii.

Pentru a putea convinge și mobiliza, educatorul trebuie să fie un model de conduită și de atitudine comunistă în toată viața și activitatea sa. De aceea în adunarea deschisă de partid de la Școala generală nr. 41 din Capitală, s-a pus un accent deosebit pe importanța exemplului personal al educatorului, pe puterea lui de influențare a elevilor. Totodată, adunările deschise de partid pentru dezbaterile sarcinilor școlii în lumina documentelor privind munca ideologico-politică și cultural-educativă scot în relief grija deosebită pe care trebuie să o manifeste membrii de partid pentru perfecționarea activității școlare, în sensul sporirii valențelor ei educative, al contribuției ei la pregătirea ideologico-politică a elevilor. Sînt, de asemenea, subliniate răspunderile comuniștilor pentru instalarea în școală a atmosferei de respect față de muncă și față de avutul obștesc — de la elev pînă la profesor — de combativitate revoluționară și intransigentă față de lipsuri.

Dezbaterile ce au loc în prezent în adunările deschise de partid din școli — prin exigența și spiritul responsabilității comuniste ce le caracterizează — ilustrează însușirea deplină a sensului documentelor de partid privind activitatea politico-ideologică și cultural-educativă, cunoașterea importanței sarcinilor ce decurg din ele pentru învățămînt, hotărîrea de a munci pentru îndeplinirea lor. Efectul mobilizator al cuvîntului partidului se resimte și în seriozitatea cu care s-au desfășurat primele activități în noul an școlar, dominate pretutindeni de entuziasmul cu care cadrele didactice și-au reluat locul la catedră, cu care elevii au venit de pe șantierul muncii patriotice pe care au înțeles să lucreze pînă în ultima zi de vacanță, pentru înfrumusețarea orașelor și satelor patriei, pentru întărirea bazelor materiale a școlilor.

ADRIANA POPESCU

Productia școlii și multiplele ei valențe educative

- Elevii să continue activitatea practică începută în clasa a V-a pînă la terminarea școlii
- Două căi de formație profesională: cercul tehnic și activitatea tehnico-productivă
- Participarea elevilor la îndeplinirea planului de producție, puternică punte de legătură între școală și întreprinderea tutelară

Deși ne aflăm încă în faza experimentelor pentru găsirea unor soluții optime privind organizarea, modul de desfășurare și didactica pregătirii practice a elevilor din licee și din școlile generale o concluzie se impune cu deosebită pregnanță: **inscrierea muncii la loc de frunte în planul de învățămînt are multiple valențe instructive și educative, constituie un factor determinant în pregătirea pentru viață a tinerei generații.**

Urmărind formarea unei personalități ușor adaptabile la condițiile unei societăți predominant dinamice, care folosește cele mai avansate tehnici, apare evident că școala trebuie să asigure tineretului și cunoștințele de cultură tehnică, care nu pot lipsi nici unui om modern al zilelor noastre. De aceea, predarea culturii tehnice și activitatea tehnico-productivă în școlile generale trebuie privită ca o necesitate stringentă, atât în școala generală de 10 ani, cât și în licee, fiind însoțită de latura aplicativă, practică pe specialități. Săcăm că aprofundarea tainelor unei profesii cere ca, după ce elevii vor opta pentru una din activitățile practice cuprinse în programul școlii respective, ei să continue activitatea începută pînă la terminarea școlii de 10 ani pentru cei care nu intră în învățămîntul liceal, sau pînă la terminarea liceului — pentru cei intrați în liceele teoretice. Vom forma astfel tineri care timp de 6 ani — pentru cei din școlile generale de 10 ani — sau de 8 ani — pentru cei din liceele teoretice — vor putea acumula, într-o anumită formă de activitate tehnico-practică, serioase cunoștințe, priceperi și deprinderi practice, care le-ar da posibilitatea ca, după o perioadă de practică continuă, însoțită de adîncirea pregătirii tehnice de specialitate, să se poată prezenta în fața unei comisii care să le acorde un certificat de calificare.

În mod similar, considerăm adecvat ca elevii înscriși la diferite cercuri tehnico-aplicative să continue activitatea în același cerc pînă în clasa a VIII-a inclusiv și în cazul cînd au intrat într-un liceu teoretic să continue activitatea pe un plan superior, în același tip de cerc pînă la absolvirea liceului. În același mod se pune problema pen-

tru elevii care urmează clasele IX—X ale școlii generale de 10 ani.

În felul acesta, elevii încadrați în cercuri ar putea stăpîni suficiente cunoștințe, priceperi și deprinderi practice pentru ca, în cazul cînd doresc — după o scurtă practică în specialitatea cercului și o pregătire tehnologică adecvată — să se poată prezenta în fața unei comisii de examinare, care să le poată acorda calificarea în domeniul respectiv, asigurîndu-li-se integrarea, într-un colectiv de producție

ducația prin muncă și pentru muncă. Căci în modul acesta, în ochii fiecărui elev apare clară contribuția sa la producția socială, este stimulat interesul său pentru problemele specifice ale unui colectiv de producție industrială de care, treptat, devine tot mai legat.

Numeroase exemple vin să sprijine, prin forța faptelor, aceste argumente. De pildă, Școala generală nr. 183 a executat, cu elevii conduși de maestrul-instructor Constantin Grigoriu, montarea a 50 000 borne de conexiune pentru u-

alături de muncitorii fabricii, ajutînd efectiv în realizarea la timp a planului de producție. Elevii Școlii generale nr. 114, conduși de maestrul-instructor Cornel Caracas, au adus o contribuție de peste 100 000 lei prin munca depusă în cadrul I.A.E.C.; aici s-au și angajat după absolvire 6 elevi.

Nu este întimplător faptul că tocmai în asemenea școli, care au reușit să realizeze o strînsă legătură cu producția, elevii s-au evidențiat și prin grija deosebită față de instituția în care învață. De pildă, la Școala generală nr. 26 elevii au amenajat, în timpul lor liber, cabinetul tehnic. Tot în orele libere, elevii claselor IX—X de la Școala generală nr. 69 au lucrat la confecționarea panourilor pentru cabinetul de limbă și literatură română și pentru cel de istorie, iar în sala de festivități au reparat scaunele și perdelele. La Școala generală nr. 114, elevii conduși de maestrul-instructor Doicu Mihai au executat toată instalația electrică necesară în laboratorul de chimie, iar la Școala generală nr. 115 elevii au executat mobilierul necesar pentru laboratorul de fizică și chimie și au reparat 10 mese tip laborator și taburetele respective.

Astfel de exemple dovedesc cum activitățile tehnico-productive ale elevilor, bine organizate, reușesc să reunescă rîurile de energie clocotitoare ale acestui minunat tineret, energie care așteaptă să fie folosită, cît mai judicios, în slujba intereselor societății noastre socialiste. În noul an școlar să ne îndreptăm toată atenția în această direcție. Sintem siguri că, prin strînsa colaborare cu școala întreprinderile vor redescoperi, la rîndul lor, marea adevăr, adesea uitat, că un bun muncitor, cercetător științific, inginer sau tehnician nu se formează după terminarea studiilor, ci acum, de la cea mai fragedă vîrstă, de pe băncile școlii generale și de pe băncile liceului. Cîștigul va fi al tuturor, al țării întregi, pentru viitorul căreia îi formăm pe acești tineri minunați.

Ing. NICOLAE DINU
Inspector la Inspectoratul școlar
al municipiului București

IDEI • DEZBATERI • ORIENTĂRI

și posibilitatea de a deveni imediat utili societății.

Elevii ar dispune de la început, în asemenea condiții, de două variante pentru realizarea integrării lor profesionale, avînd o formație profesională în două specialități: una pe linia cercului tehnic, alta pe linia activităților practice, urmînd ca, în final, să opteze pentru una din ele și anume pentru aceea în care manifestă inclinațiile și aptitudinile cele mai evidente. Subliniem că, oricare ar fi cele două specialități, ele trebuie să se completeze reciproc, contribuind împreună la pregătirea complexă a tînarului respectiv. Aceasta ar ușura mult și sarcina orientării școlare și profesionale.

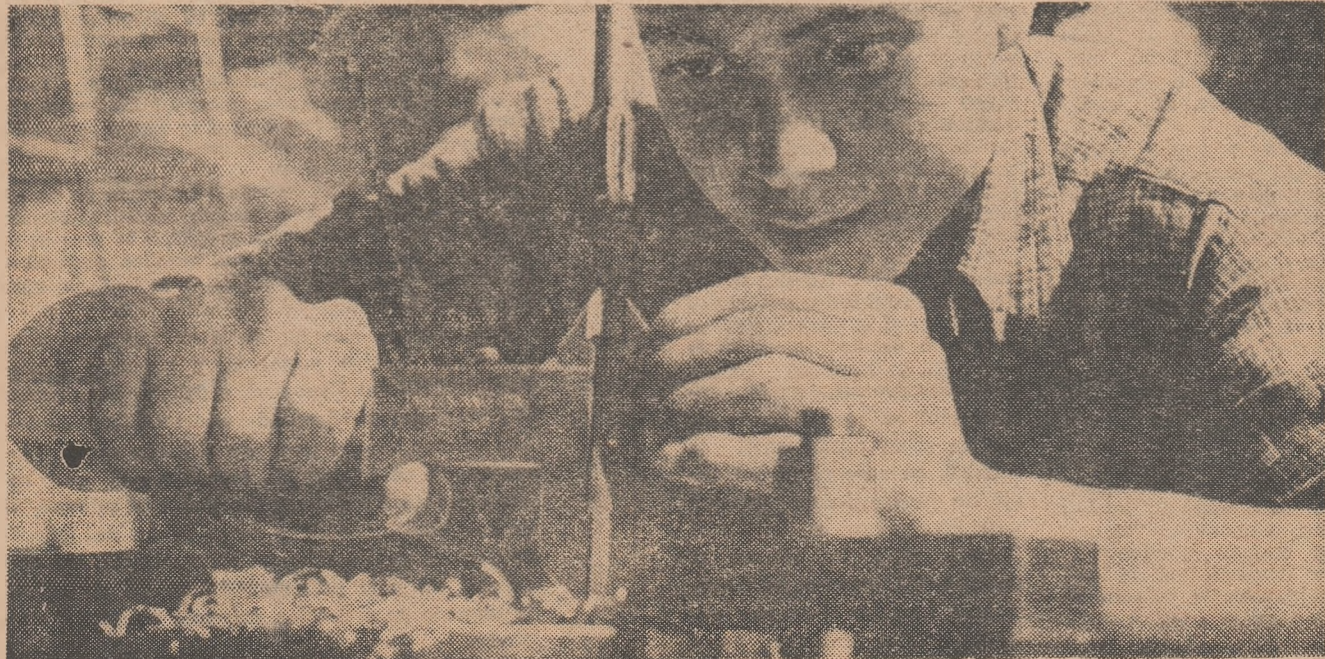
În ceea ce privește profilul de producție al acestei activități, considerăm că cea mai potrivită formulă ar fi executarea de către școli, pentru întreprinderile care le tutelează și le asigură baza materială, a unor comenzi (sortimente, subansamble, etc.), din planul de producție, deoarece există în aproape orice întreprindere o gamă destul de largă de operații și produse care ar putea fi executate de către elevi, pe baza unei instruirii prealabile și cu sprijin tehnic și tehnologic corespunzător.

Această soluție, pe lângă avantajele pe care le oferă pe planul producției, constituie cea mai puternică punte de legătură între însușirea de cunoștințe tehnice și deprinderi productive și e-

nele aparate electrice, contribuind efectiv la realizarea planului de producție al Uzinei de cinescoape. De asemenea, Școala generală nr. 183 a executat, cu elevii conduși de maestrul-instructor Gheorghe Ștefănescu, operații de debavurare, ajustaj, găurire și filetare la 4 500 pîrghii din fontă, piese necesare la construcția unor instalații pentru mecanizarea agriculturii și a unor aparate necesare la irigații, care se produc la întreprinderea „Metalica”, iar elevele Școlii generale nr. 69 s-au remarcat printr-o disciplină deosebită și prin aportul substanțial adus la montarea manometrelor în cadrul întreprinderii de mecanică fină.

Trăsăturile unei veritabile conștiințe muncitorești s-au conturat clar în atitudinile și inițiativele unor elevi. Cum altfel ar putea fi caracterizat, de pildă, faptul că elevele claselor a IX-a și a X-a ale Școlii generale nr. 26, însușindu-și temeinic profesiile pentru care erau instruite în cadrul întreprinderii „Suveica” și reușind să lucreze singure la mașini, au cerut să înlocuiască la războaie muncitorii bolnave sau în concediu.

Alte exemple: în repetate rînduri elevii Școlii generale nr. 205 care au lucrat la Uzina de mașini electrice au rămas peste orele de program în secția bobinaj și au ajutat muncitorii la îndeplinirea planului. La „Tricodava”, elevele aceleiași școli au croit și tricostat

În numărul viitor, redacția noastră își propune să relateze pe larg despre

ATELIERELE ȘCOLARE

prezentînd inițiative interesante, soluții eficiente, sisteme ingenioase de organizare, sugestii privind mai buna lor funcționare.

Responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale

Fiecare nou an școlar pune în fața cadrelor didactice care predau științele sociale, ca de altfel în fața tuturor slujitorilor școlii, exigențe mereu mai mari. Ne-am obișnuit cu aceste exigențe sporite, le considerăm firești, o componentă esențială a înaintării neabătute pe drumul construcției socialiste. Anul acesta, însă, „exigențele sporite” au căpătat dimensiuni cu totul neobișnuite. În spiritul măsurilor privind îmbunătățirea activității politico-ideologice, adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, **predarea științelor sociale trebuie să cunoască schimbări radicale, adine imoitoare.** Concepția despre lume și viață a clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric, trebuie să exercite o înfruntare mai profundă asupra formării și pregătirii pentru viață a tineretului. Linia politică a partidului nostru, poziția sa în problemele interne și internaționale trebuie să fie mai bine cunoscute și mai temeinic însușite de către elevi. Este necesar să crească combativitatea revoluționară și spiritul militant, partinic în predarea științelor sociale.

Cutezanță și spirit creator

Experiența demonstrează că factorul în ultimă instanță hotărâtor de care depinde formarea politico-ideologică a elevilor — inclusiv realizarea acelei cotituri radicale pe care partidul o așteaptă în învățămînt în general și în predarea științelor sociale în special — este **cadru didactic.** Exigențele în legătură cu orientarea și pregătirea politico-ideologică a tineretului sînt înainte de toate exigențe față de cei care au sarcini și responsabilități în îndrumarea acestuia.

Măsurile care le iau organele centrale pentru perfecționarea învățămîntului de toate gradele, în spiritul indicațiilor conducerii partidului, au desigur o mare importanță pentru îmbunătățirea predării științelor sociale. Dar nimic și nimeni nu poate să înlocuiască sau să substituie rolul profesorului. Cred că trebuie menționat un asemenea aspect nu numai pentru a sublinia marea **responsabilitate a profesorului de științe sociale în îndeplinirea nobilei sale misiuni,** dar și pentru a combate unele tendințe — care s-au manifestat la anumite cadre didactice — și care ar putea fi denumite defetiste. Nu de puține ori, în locul unei analize atente a cauzelor care au dus la stări de lucruri negative, la însușirea superficială și neconvingă-

toare de către elevi a științelor sociale, s-a încercat justificarea lipsurilor arătînd că „alți factori sînt de vină”. Nimeni nu se gîndește să minimalizeze lipsurile programelor și manualelor de științe sociale; este bine că au fost criticate; pe bună dreptate s-a remarcat lipsa de receptivitate față de o serie de propuneri judicioase, a căror aplicare ar fi dus la îmbunătățirea predării științelor sociale. Spiritul combativ trebuie să caracterizeze și în viitor toate acțiunile noastre. Dar a ne limita la atît și a nu vedea propriile neajunsuri înseamnă a umbla cu jumătăți de măsură și a amîna lichidarea lipsurilor. La consfătuirea de lucru cu activul de partid din domeniul ideologiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că „mulți dintre cei care predau științele sociale nu-și fac datoria”. Nu în puține cazuri formalismul și rutina au influențat predarea științelor sociale.

Este în afară de orice îndoială că nu se poate vorbi de responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale fără **cutezanță și spirit creator.** Or, de profesor, de informarea și strădaniile lui depinde realizarea acestei exigențe sociale. **Elevul este un excelent „barometru” al poziției și strădaniilor profesorului, al atitudinii și concepțiilor lui.** Îndrăzneala în gîndire și spiritul creator nu pot să apară la elevi, dacă nu există mai întîi la profesori.

Sa nu fie ocolite problemele pe care le ridică viața

S-a spus nu o dată că avem un tineret minunat, profund atașat cauzei socialismului; dar de aici nu ar fi bine să rezulte nici un fel de pasivitate față de modul în care trebuie să ne preocupăm de formarea și pregătirea lui pentru viață. Elevul de astăzi trăiește într-un mediu social-economic și politic care îi solicită mult mai mult spiritul creator și participarea efectivă; elevul de astăzi este mult mai profund confruntat cu problemele nodale ale epocii noastre, cu puternice schimbări revoluționare care au loc în lume, decît au fost toate generațiile anterioare. În acest context, lipsa de îndrăzneală în abordarea unor probleme vitale ale vieții social-politice contemporane, eludarea unor aspecte cheie, formalismul sau elementele de rutină în predarea științelor sociale nu fac decît să anchilozeze modul de a gîndi al elevului.

Eficiența predării științelor sociale este indisolubil legată de **abordarea re-**

alistă și convingătoare a tuturor temelor. „Nu are rost să ocolim problemele care se pun în viață — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sînt fenomene diverse care apar în lumea de azi; este necesar să le interpretăm corect și responsabil în spiritul concepției noastre despre lume și viață, a materialismului dialectic și istoric, să dăm răspuns la întrebările care se ridică în legătură cu aceste fenomene”. Nu poate mulțumi pe nimeni repetarea unor teze depășite de viață, încărcarea lecțiilor cu citate și cifre, lecțiile stufoase și neconcludente sub aspectul conluziilor social-politice.

Lecția de științe sociale, sau dezbaterile unor probleme actuale ale vieții politice și social-economice interne sau internaționale este în prezent mai pretențioasă decît oricînd. Elevul cunoaște inevitabil, prin intermediul presei, radioului și televiziunii, al cinematografului multiple aspecte. Este de datoria științelor sociale să-i ajute pe elevi în înțelegerea corectă și exactă a semnificațiilor sau sensurilor acestor aspecte, să le formeze un mod de a gîndi corect și responsabil, o temeinică orientare politico-ideologică.

Toate aceste exigențe implică informări și studii mult mai profunde din partea tuturor cadrelor didactice, o participare mai vie și curajoasă la schimbarea de păreri pe probleme ideologice actuale, o legătură mai strînsă cu viața. Trebuie totodată îmbunătățită substanțial metodologia predării științelor sociale, astfel ca profesorul să dedice cea mai mare parte a orei sale activității **directe** cu clasa, **dezbaterii** problemelor și nu laturii expositive, **rezolvării de cazuri** cu elevii, acolo unde tema permite acest lucru.

Realismul exclude triumfalismul

Tineretul trebuie pregătit pentru viață, gata să-și aducă contribuția la rezolvarea unor probleme reale și concrete. De aceea ar fi greșit să-i formăm o optică deformată, o imagine roză, din care să rezulte că lucrurile se rezolvă „de la sine”. Să sîdăm puternic în conștiința tineretului încrederea în forțele orînduirii noastre socialiste, în conducerea de către partid a societății. Avem nevoie de un tineret optimist și realist, dar aceasta nu înseamnă a ocoli greutățile și lipsurile prin care a tre-

cut sau trece țara, aspecte inerente evoluției oricărei țări spre treptele înalte ale civilizației. **Realismul exclude triumfalismul.** Elevul va aprecia mult mai mult superioritatea orînduirii noastre dacă va cunoaște îndeaproape cum au fost sau sînt rezolvate problemele pe care le ridică viața, cum funcționează forțele motrice care asigură înaintarea pe drumul socialismului.

Realizarea concretă și responsabilă a acestei cerințe implică un mod adecvat de abordare a problemelor chiar din prima lecție. Trebuie creat un teren solid pentru a putea fi bine și corect înțelese problemele complexe ale dezvoltării, ale rezolvării contradicțiilor. În această privință joacă un rol hotărâtor **înțelegerea condițiilor istorice concrete în care se desfășoară procesele social-economice și necesitatea luării în considerare a multitudinii de factori care își exercită acțiunea în viața socială.** Orice unilateralitate este dăunătoare pentru că deformează realitatea și îndreaptă atenția spre alte aspecte decît cele necesare și utile. Nu trebuie să fie uitate cît de mari au fost daunele acelei orientări care, cu ani în urmă, a dus la minimalizarea tendințelor reale în știința și tehnica mondială, implicit a efectelor acestor tendințe asupra dezvoltării forțelor de producție în epoca noastră.

Va trebui să facem ca lecțiile de științe sociale să abordeze într-o manieră mai concretă și mai interesantă problemele actuale ale construcției socialiste în România. Fiecare elev trebuie să cunoască bine linia politică a partidului și statului nostru, poziția sa față de principalele probleme care se dezbate astăzi în lume, să fie capabil să gîndească independent și să militeze cu pasiune și dăruire pentru cauza clasei muncitoare, a partidului și patriei socialiste.

Publicarea în „Tribuna școlii”, începînd cu acest număr, a unor consultații pe teme fundamentale ale științelor sociale este menită să ajute cadrele didactice în munca plină de răspundere pe care o au în formarea politico-ideologică a tineretului. Este și aceasta o expresie a preocupărilor Ministerului Învățămîntului de a transpune în viață măsurile luate de conducerea partidului nostru pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative. Prin intermediul „Tribunii școlii”, profesorii de științe sociale sînt invitați să facă sugestii de teme pentru consultații și să colaboreze cît mai rodnic la realizarea lor.

Prof. univ. dr.
GHEORGHE APOSTOL

ACTUALITATEA • ACTUALITATEA • ACTUALITATEA

Dezbateri privind perfecționarea structurii și conținutului învățămîntului

Joi 9 septembrie și, respectiv, sîmbătă 11 septembrie, la Ministerul Învățămîntului s-au desfășurat lucrările Consiliului învățămîntului de cultură generală și ale Consiliului învățămîntului superior. Au luat parte Mircea Malița, ministrul învățămîntului, membrii consiliilor, secretarii de partid ai unor unități școlare și ai centrelor universitare, rectori, pedagogi, reputați oameni de știință și cultură, reprezentanți ai sindicatelor și organizațiilor de tineret.

Participanții au dezbătut măsurile elaborate de Ministerul Învățămîntului, în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae

Ceaușescu, pentru perfecționarea structurii și conținutului învățămîntului nostru de toate gradele și aplicarea sarcinilor privind îmbunătățirea activității politice-ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și a tuturor lucrătorilor din învățămînt, precum și alte măsuri pentru buna organizare a noului an școlar și universitar.

Consfătuire de lucru la Ministerul Finanțelor cu directorii liceelor economice

În zilele de 10 și 11 septembrie a.c. a avut loc la București o consfătuire de lucru cu directorii liceelor economice din re-

țeaua Ministerului Finanțelor, în cadrul căreia au fost analizate rezultatele obținute în procesul instructiv-educativ în anul școlar 1970—1971 și măsurile întreprinse pentru deschiderea noului an școlar.

În încheierea consfătuirii, la care au participat tovarășii Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învățămîntului și Emil Hatos, adjunct al ministrului finanțelor, a luat cuvîntul tovarășul Florea Dumitrescu, ministrul finanțelor, care în lumina ultimelor documente de partid a subliniat necesitatea îmbunătățirii continue a procesului de învățămînt și întăririi caracterului practic aplicativ al acestuia, a activității educative în rîndurile elevilor și cadrelor didactice, a ridicării permanente a nivelului politico-ideologic al acestora.

Plenara Consiliului pe țară al elevilor

În zilele de 11 și 12 septembrie a.c. la Casa de cultură a studenților din Capitală a avut loc plenara Consiliului pe țară al elevilor. Ședința a fost condusă de tovarășa Silvia Ilie, secretar al C.C. al U.T.C.

În deschiderea dezbaterilor, ministrul învățămîntului Mircea Malița a expus cîteva din sarcinile deosebite care stau în fața elevilor la începutul acestui an școlar, an de multiple transformări în domeniul învățămîntului de toate gradele.

Propunerile și observațiile critice ale participanților asupra materialelor dezbătute („Programul activităților educative cu elevii în anul școlar 1971—1972”, în proiect, elaborat de Ministerul Învățămîntului și C.C. al

U.T.C., „Programul de activități al Consiliului elevilor pentru anul școlar 1971—1972” — în proiect, „Instrucțiuni privind organizarea activității politice-ideologice a organelor și organizațiilor U.T.C.” etc.), menite să constituie programul de lucru al organizațiilor U.T.C. din școli și al Consiliilor elevilor, au dat ședinței un pronunțat caracter de lucru.

Printre numeroase propuneri interesante reținem cîteva: extinderea concursurilor pe obiecte și la științele sociale, geografie, istorie etc., instituirea diplomei de „elev fruntaș”, lărgirea legăturilor între liceele de cultură generală, de specialitate și școlile profesionale, deschiderea unor șantiere ale elevilor etc.

Vorbitorii și-au exprimat hotărîrea de a îndeplini sarcinile care stau în fața școlii și a organizațiilor U.T.C. în anul școlar 1971—1972.

UN NOU AN — UN NOU PAS ÎN ÎNFĂPTUIREA DIRECTIVELOR

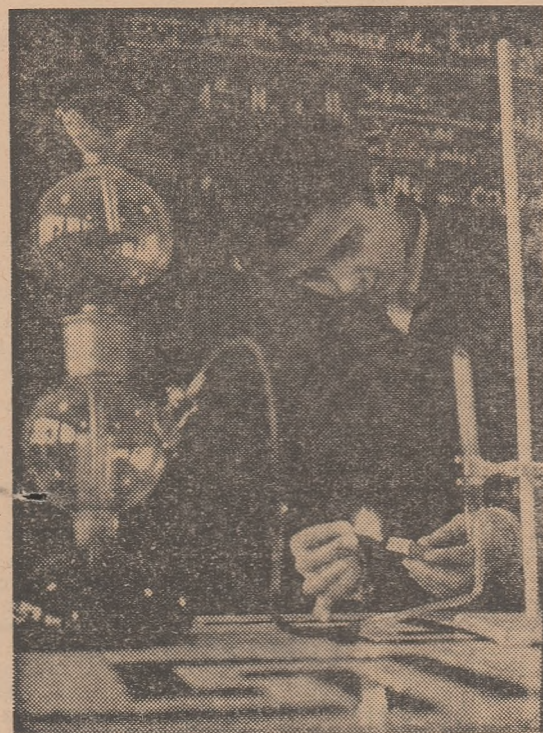
Având ca punct de plecare sarcinile deosebit de importante trasate școlii de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, în aprilie 1968, Comitetul Central al partidului a adoptat directive care au stabilit direcțiile fundamentale de dezvoltare și perfecționare a sistemului de învățămînt din țara noastră. Aplicarea acestor directive în viață a dus an după an la îmbunătățirea substanțială a pregătirii contingentelor de tineri, la transformări profunde în viața școlii românești.

Noul an școlar pe care îl începem acum reprezintă încă un pas înainte pe drumul îndeplinirii sarcinilor trasate de partid. El este un an în care, așa cum a indicat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, trebuie făcută o colitură radicală în munca de învățămînt.

Cadrele didactice de pe întreg cuprinsul țării, elevii și părinții, ascultînd chemarea partidului de a munci cu perseverență pentru ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului, pășesc în noul an școlar hotărîte să-și îmbunătățească profund contribuția în vasta operă de educare comunistă ce se desfășoară în țară.

Le stau la dispoziție condiții dintre cele mai bune, care în anul acesta — ca și în anii ce vin — vor urma dinamica alertă de perfecționări pe care școala a cunoscut-o mereu în ultimii ani, prin grija neostenită a partidului.

Prezentăm în paginile de față câteva fapte și date semnificative privind marea dezvoltare și perfecționare continuă a școlii românești.

DIVERSIFICAREA REȚELEI ȘCOLARE

La absolvirea școlii generale, tinerilor le sînt create condiții multiple pentru a-și continua studiile conform dorințelor, înclinațiilor și aptitudinilor lor. Noul an școlar cunoaște o accentuare a diversificării rețelei școlare postgenerale.

În prezent, absolvenților școlii generale le stau la dispoziție :

- 550 de licee de cultură generală ;
- 28 de licee de artă ;
- 297 de licee de specialitate ;

alături de o vastă rețea de școli profesionale și de posibilități largi de calificare prin ucenicie la locul de muncă.

De observat că numărul liceelor de specialitate a crescut cu 72 de unități față de anul școlar trecut. Afluența spre aceste licee a crescut și ea an de an, date fiind posibilitățile pe care le oferă tinerilor de a-și însuși — paralel cu pregătirea de cultură generală — temeinice cunoștințe, deprinderi de muncă în specialități importante pentru economia patriei.

Iată evoluția numărului elevilor cuprinși în liceele de specialitate :

1966—1967 : 35.643

1967—1968 : 61.428

1968—1969 : 87.649

1969—1970 : 108.988

1970—1971 : 118.600

1971—1972 : 134.900

Pe aceeași linie a îmbunătățirii rețelei școlare, în această toamnă s-au înființat :

• 15 noi licee de cultură generală cu profil științific, de matematică-fizică, fizică-chimie, chimie-biologie ;

• s-a extins rețeaua de clase speciale (de matematică, fizică, biologie, chimie) — de la 39 (în 1970—1971) la 190 ;

• sînt înființate 35 licee de cultură generală cu programe aplicative și

• 10 cu predare în engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă ;

• în 40 de noi unități funcționează clase speciale de limbi moderne.

Partidul a deschis larg porțile școlilor, pentru toți copiii de vîrstă școlară. Știința de carte a devenit un drept și o datorie.

Ca urmare a sporurilor demografice, a prelungirii învățămîntului general de zece ani și a perfecționării rețelei școlilor de toate tipurile, numărul elevilor a crescut continuu.

1971—1972 :

4. 506. 000 de preșcolari, elevi și studenți

ȘCOALA GENERALĂ DE ZECE ANI

Expresie strălucită a politicii școlare a Partidului Comunist Român, care a militat în toată existența sa pentru accesul la știința de carte a tuturor copiilor de vîrstă școlară, învățămîntul — întii de opt ani și apoi de zece ani — a devenit obligatoriu în Republica Socialistă România.

Măsurile ce s-au luat treptat au permis ca în anul școlar 1970/71 școala generală de zece ani să funcționeze cu toate clasele ei, inclusiv ciclul terminal (clasele IX-X), urmînd ca procesul generalizării ei să se încheie în linii mari în anii 1972—1973.

În acest an, la cele 2 000 de școli cu regim de 10 ani, s-au adăugat încă 1 000, ceea ce a permis sporirea numărului total al elevilor ce frecventează școala generală la :

2.973.000

În anul școlar 1971—72, prin extinderea rețelei școlilor generale de 10 ani, vor fi cuprinși

circa 70 la sută

din absolvenții clasei a VIII-a care nu urmează liceul sau școlile profesionale.

Realizarea obligativității învățămîntului de 10 ani pentru întreaga generație tînără, în vîrstă de 6—16 ani, va situa România printre cele mai avansate țări din punct de vedere al dezvoltării învățămîntului și culturii.

PARTIDULUI PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PENTRU NAȚIONALITĂȚILE CONLOCUITOARE

În patria noastră accesul la știința de carte este permis în egală măsură tuturor copiilor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate.

O ilustrare semnificativă a politicii marxist-leniniste a partidului o găsim și în dezvoltarea învățămîntului pentru naționalitățile conlocuitoare. În prezent funcționează un mare număr de unități școlare cu limba de predare a diferitelor naționalități conlocuitoare :

- 1 273 grădinițe cuprinzînd 49.000 de copii ;
 - 1 776 școli generale în care învață 212.228 de elevi ;
 - 113 licee cu 26.000 de elevi ;
- În aceste unități școlare predau :
- 1 999 de educatoare
 - 4 825 învățători
 - 7 797 profesori

În acest an școlar au fost înființate numeroase noi unități de învățămînt, licee de cultură generală, licee de specialitate și școli profesionale în care procesul instructiv-educativ se desfășoară numai în limbile naționalităților respective.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL SERAL ȘI FĂRĂ FRECVENȚĂ

Pregătirea școlară a tinerilor aflați în producție a cunoscut o extindere continuă în anii construcției socialiste.

Pentru a se crea condiții mai bune de pregătire elevilor de la seral și fără frecvență, din această toamnă a fost prelungită cu un an durata studiilor liceale, luîndu-se măsuri de perfecționare a rețelei, planurilor de învățămînt și structurii anului școlar.

EDUCAREA ELEVILOR PRIN MUNCĂ, PENTRU MUNCĂ

O deosebită grijă manifestă partidul nostru pentru educarea comunistă a elevilor, astfel încît ei să devină constructori devotați ai socialismului, oameni cu un deosebit profil moral.

În educarea și pregătirea tinerei generații pentru sarcinile pe care societatea i le va încredința la terminarea școlii, un loc însemnat ocupă educația prin și pentru muncă a elevilor. Din acest punct de vedere anul școlar 1971—1972 capătă o notă dominantă deosebit de semnificativă pentru acțiunea de perfecționare a școlii românești : munca productivă, devenită disciplină de învățămînt, va completa substanțial pregătirea tinerilor cu priceperi, deprinderi și cunoștințe, necesare pentru tehnica și industria societății moderne în care vor lucra.

În acest scop au fost amenajate mii de ateliere, de laboratoare, de locuri de muncă speciale pentru elevi, înzestrate cu materialul necesar bunei desfășurări a muncii practice.

PERSONALUL DIDACTIC

Ca urmare a creșterii rețelei școlare și perfecționării procesului de învățămînt, numărul cadrelor didactice a crescut continuu :

În 1938—1939 funcționau — 55.215 cadre didactice pentru învățămîntul de toate gradele.

1966—1967 : 192.398

1970—1971 : 209.300

1971—1972 : 215.000

Concomitent, au fost luate măsuri pentru continuă perfecționare în muncă a corpului didactic, pe baza unui sistem de perfecționare adecvat cerințelor școlii moderne.

MANUALELE, PLANURILE ȘI PROGRAMELE

Planurile și programele școlare sînt alcătuite de cei mai buni specialiști ai învățămîntului. Manualele, pentru a fi la cel mai înalt nivel științific, pedagogic și didactic, sînt elaborate prin concurs. La perfecționarea acestor importante instrumente de lucru ale școlilor este antrenată și marea masă de cadre didactice care, prin presă, prin cercurile pedagogice, consiliile, învățămîntului de toate gradele etc, își pot spune părerea despre conținutul lor, pot face propuneri de îmbunătățire.

Ca urmare, manualele, programele și planurile s-au putut perfecționa în cursul anilor în raport cu noile cerințe puse în fața școlii de către societate, cu sarcinile izvorîte din documentele de partid cu privire la învățămînt.

Cîteva date semnificative despre manualele anului școlar 1971—1972 :

- titluri—522
- tiraj—26.000.000 exemplare
- valoare—180.000.000 lei

BAZA MATERIALĂ

Pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt, statul nostru a alocat fonduri imense întăririi bazei materiale a școlii.

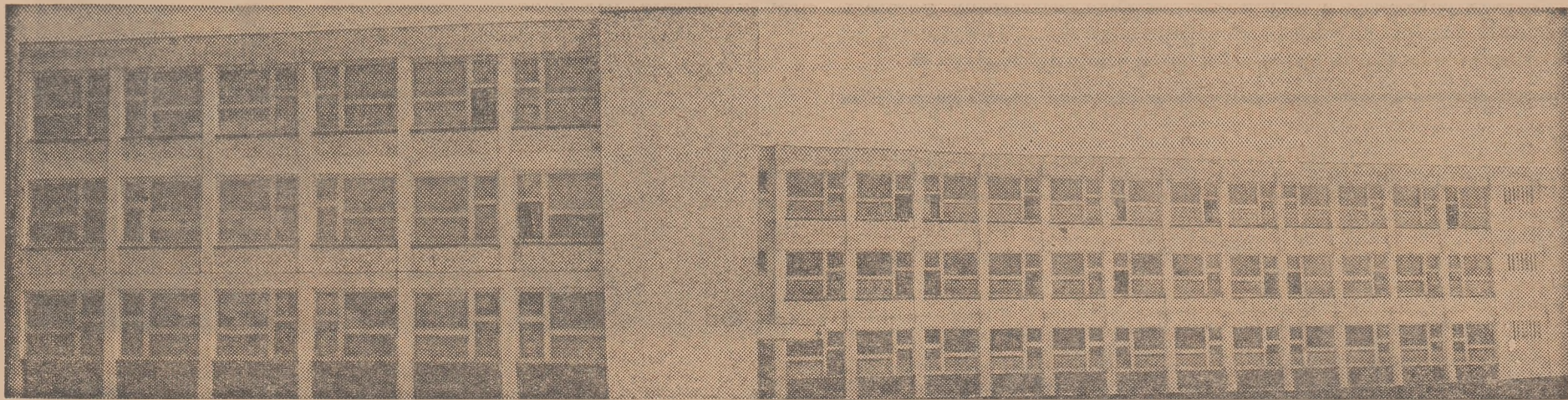
Astfel, în perioada 1966—1970, investițiile pentru învățămînt au totalizat 3,8 miliarde lei. În acea perioadă, construcțiile școlare destinate învățămîntului erau echivalente cu suprafața a 91.000 de apartamente. În cincinalul trecut s-au construit 12.800 săli de clasă.

În 1971 s-au dat în folosință alte 2.600 săli de clasă, internate cu 8.000 de locuri, noi grădinițe de copii, 10.000 m.p. de ateliere.

ÎN PREZENT

o treime din totalul elevilor din învățămîntul de cultură generală și învățămîntul profesional și tehnic învață în școli noi, realizate în ultimii cinci ani.

catedra

Virtuțile educative ale lecției

- Moment optim de concentrare a forțelor psihice, a puterilor spirituale, de realizare a unui travaliu mental creator
- Calitatea de a educa a unei lecții impune competență pedagogică și profesională

De câțiva ani, în paginile revistelor de pedagogie, se desfășoară în mod viu discuții cu privire la perfecționarea procesului didactico-educativ, ridicându-se probleme și propunându-se soluții.

La o privire generală, unele din aceste examinări de probleme reflectă ofensiva unora pentru introducerea de noi forme de învățămînt, prin învățămîntul programat și metodele audio-vizuale (radio-televiziune) în timp ce altele traduc reacțiunea altora care caută să apere cu argumente, lecția ca formă de bază a învățămîntului. Sub impresia acestui interesant dialog să vedem care pot fi virtuțile educative ale lecției, problemă atât de importantă la începerea unui nou an școlar.

De-a lungul timpului și mai ales în ultimii ani lecției i s-au recunoscut mai multe virtuți sau valențe educative.

Mai întii, i s-a recunoscut calitatea de a fi **puntea de aur** pentru transferul culturii și științei de la generația adultă la generația tînără, proces simbolizat încă din antichitate prin celebra imagine a trecerii torței din mină în mină. Astfel, prin această virtute a lecției, se realizează marele proces de **integrare** a tineretului în cultură. Impletindu-se cu această calitate, urmează o a doua: aceea de a introduce pe elevi în cunoașterea **valorilor materiale și spirituale**, obținînd răspunsuri la marile întrebări ce sînt adevărul și știința, binele și morala, utilul și tehnica, frumosul și arta, dreptul și dreptatea etc., — noțiuni care devin puncte cardinale de orientare pentru tinerii ce urcă treptele vieții.

Sînt, în fine, lecții în cadrul cărora profesorii lămuresc cu convingere pe elevi asupra înțelesurilor supreme despre natură, societate și om, construindu-le astfel pe ideile predate, ca pe o stîncă, concepția lor despre lume, marxist-leninistă.

Procedînd astfel, lecția dovedește o nouă și mare virtute, aceea de a forma tinerilor **un larg orizont cultural**.

Paralel cu aceste virtuți care se aso-

ciază de fondul lecției, ea reflectă noi virtuți — virtuți de ordin formal.

Mai întii lecția este o activitate care invită pe elevi la **concentrarea forțelor lor psihice**; apoi, prin expunerile și explicațiile pe care le cuprinde, prin analizele și sintezele, prin întrebările și răspunsurile, ca și prin atîtea activități desfășurate în cursul ei, lecția **conduce pe școlar la un travaliu mental**, la o gimnastică a gândirii care, potrivit cercetărilor experimentale făcute, se soldează cu o dezvoltare, cu o reglare și o dexterizare a puterilor spirituale.

În fine, prin problemele puse la lecție, cit și prin judecățile de valoare incluse în lecție, ca și prin efortul elevilor de a da răspunsuri corespunzătoare, lecția probează o nouă virtute: aceea de a **intensifica viața psihică a elevilor și de a le forma imaginația și gândirea creatoare și inclusiv spiritul critic**.

Totul duce aici la concluzia că lecția a fost și trebuie să rămînă forma de bază a învățămîntului. Totuși, această concluzie nu implică nici respingerea învățămîntului programat, nici refuzul mijloacelor audio-vizuale, ci, dimpotrivă rămîn motive pentru colaborarea lor cu lecția, asigurîndu-i acestora o notă mai vie și o eficiență mai mare.

Dar aceste virtuți ale lecției devin posibile numai grație unui profesor cu virtuți corespunzătoare: o competență deosebită în specialitate, **căci numai cultura în adîncime educă**; calitatea de a realiza o atmosferă pedagogică în clasă, întrucît **condițiile afective juste favorizează** succesul educației și, în fine, capacitatea de a lega lecțiile de sarcinile de instruire și educare a elevilor pentru a sluji bine interesele societății, poporului și statului nostru socialist, știind că prin **proiectarea de scopuri și sarcini** în fața elevilor se stimulează **autoactivitatea**, principalul proces de dezvoltare al acestora.

Prof. dr. doc. ȘTEFAN BĂRSĂNESCU,
membru corespondent al
Academiei R.S.R.

Instrucția și educația — noțiuni inseparabile

- Potența educativă a lecției dă măsura eficienței acesteia, constituie scopul, substanța și rațiunea sa de a fi
- Lecția să îndemne la selecție, la opțiuni ferme și convingeri clare

Mi s-a părut întotdeauna că aprecierea unei lecții ca reușită din punct de vedere instructiv, dar nu și educativ, este practic imposibilă. Și totuși o întîlnim adeseori, raportată nu numai la o lecție sau alta, ci reflectată și în discuțiile și studiile teoretice. Nefirească și fortuită, despărțirea atît de categorică a celor două aspecte ale procesului de învățămînt, în favoarea **informativului**, trădează o ignoranță a importanței și complexității fenomenului formativ.

În practică am verificat de nenumărate ori că o lecție al cărei potențial educativ este nul, în mod sigur este susceptibilă de obiecții grave și din punct de vedere instructiv. De altfel, orice semn de egalitate între instructiv și informativ propriu-zis, cum adeseori

se practică nu numai terminologic, reclamă explicații și precizări, care unora li se par implicate, altora sterile, dar pe terenul didacticii, unde toate „detaliile” au o mare importanță, ar fi binevenite.

Oricum și o informație oricît de simplă ca să poată fi reținută la valoarea ei, pentru a avea deci o funcție operațională, trebuie transmisă într-un anume fel, încadrată într-un anume context, explicitată prin legăturile ei cauzale, demonstrată prin valoarea ei practică și ierarhizată precis într-un sistem. Altminteri, valoarea ei de cunoaștere este minimală și mai ales devine ca atare, o dată cu acumularea pe zi ce trece într-un ritm atît de acce-

lerat a cantității de informații în toate domeniile.

De aceea ar fi de mare actualitate și interes practic să repunem în discuție mai serios și dintr-un unghi de vedere, așa zice invers, relația instrucție — educație. Nu fiindcă simplismul și vulgarizarea în realizarea conținutului educativ al unei lecții ar fi la fel de pernicios ca în urmă cu decenii, dar pentru că rețidivele sînt de regulă și posibile, și periculoase — oricît de rar ar apărea.

Latura educativă în învățămînt, în orice lecție, **dă măsura exactă a eficienței acesteia, constituind însuși scopul, însăși substanța și rațiunea de a fi a acesteia**.

Dacă așa stau lucrurile normal ar fi ca aspectele educative să fie cotate după criterii de exigență maximă în primul rînd pentru conținutul instructiv al lecției. Ca în orice activitate umană și în învățămînt, orientarea clară, scopul precis delimitat organizează și fertilizează procesul, îl face mai eficient. Și dacă scopul instrucției în societatea modernă, în general, este educativ-formativ, în societatea noastră socialistă — atît prin conținutul său, cit și prin toate sensurile sale — scopul educativ fiind ferm și precis stabilit, avînd deci atribute calitative superioare, el trebuie să dea dimensiune și consistență instrucției. Pe de altă parte, educația comunistă multilaterală vizînd toate aspectele personalității umane, toate procesele sale psihice, trebuie să se întemeieze pe tot ce a creat valoros știința și cultura umană pînă la noi. De aceea, tocmai acest tip de educație, cea comunistă, angajată și militantă, pusă conștient în slujba progresului societății, se realizează printr-o multitudine de căi și de mijloace în ansamblul cărora însă lecția corect înțeleasă — solidă, serioasă, fără fisuri

— ocupă locul central. Optăm pentru o lecție care dezvoltă gândirea corectă, clară, logică, gândirea cauzală, dialectică, o lecție care dezvoltă capacitatea de a sesiza noul, de a remarca esențialul, o lecție orientată spre valoarea practică a cunoștințelor; o lecție subordonată necesității de a forma gândirea creatoare. Pe de altă parte, o lecție care prin ea însăși îndeamnă la selecție și opțiune fermă, la convingeri clare, la pasiune și dăruire — puse în slujba societății; o lecție în stare să sedimenteze ferm toate elementele concepției noastre despre lume și viață.

Or, o asemenea lecție cere pregătire serioasă, opțiune pasionată și convingeri temeinice din partea dascălului, angajarea lui fermă în procesul educației elevilor. Cunoștințele, oricît de aride și aparent indiferente, fără aderențe la fenomenul social, nu pot fi relatate uniform, fără nerv, ci numai conturînd lupta de idei în domeniul respectiv relevînd ceea ce s-a impus ca valoare științifică și practică și subliniindu-le articulațiile esențiale. Cunoștințele trebuie gândite exemplar și predate elevilor în modalități didactice exigent determinate în raport de scopul educativ.

De aici începe și pe acest teren se desfășoară măiestria didactică, dar tot aici trebuie căutate și virtuțile de bun educator ale oricărui dascăl. Numai măsurînd valoarea educativă a lecțiilor cu asemenea unități de exigență școlară va reuși să formeze pe cetățeanul de mîine.

Pentru ca acesta să aibă o concepție despre lume cuprinzătoare și activă, o conștiință politică vie, el trebuie raportat la cei mai înalți parametri economici și spirituali, aceia ai societății socialiste și comuniste.

NADIA NICOLESCU

Forța cognitivă a fizicii

- Lecțiile să valorifice pe deplin potențialul aplicativ al cunoștințelor
- O piedică în înțelegerea adecvată a problemelor tehnologice
- Cum pot fi obișnuiți elevii să aplice în viață cele însușite la clasă

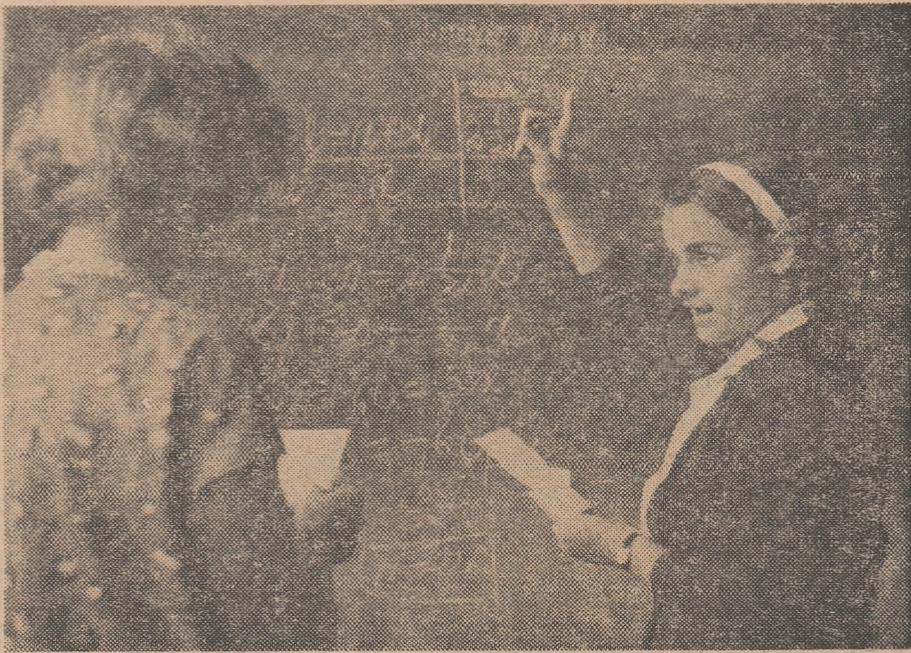
Orientarea învățămîntului spre activitatea practică productivă pune fiicărei discipline probleme privind atît reorganizarea conținutului, cit și a metodelor care facilitează însușirea acesteia. Pentru a orienta rezolvarea noilor cerințe pe făgașul cel bun, trebuie, de la început, să se precizeze modalitatea în care se pot aplica rezultatele unei științe. Vom analiza aceasta alegînd ca exemplu **fizica**; concluziile la care vom ajunge sînt însă aplicabile și altor discipline școlare.

Fizica este o știință cu mare capacitate de transfer. Influența rezultatelor ei se resimte nu numai în domeniile adiacente, ci și în cele foarte îndepărtate. Ca atare, însușirea bazelor fizicii asigură o orientare atît teoretică, cit și practică foarte largă, iar reducerea învățării ei numai la aplicațiile practice cu caracter utilitar, ar însemna o pierdere mare pentru formarea multilate-

rală a tinerelor generații. Fizica trebuie învățată pentru a forma capacitatea de a cunoaște lumea și nu numai pentru a înțelege anumite aplicații tehnice ale unora din rezultatele ei. **A aplica cunoștințele de fizică înseamnă a le avea în vedere în toate domeniile de activitate, fie în alte științe, fie în tehnologie, fie chiar și în filozofie.**

Așa sînd lucrurile, s-ar părea că actuala orientare a învățămîntului nu pune probleme deosebite acestei discipline, ea fiind deja axată pe această direcție. Lucrurile nu stau, însă, chiar așa; capacitatea mare de aplicabilitate a cunoștințelor de fizică nu este pe deplin valorificată, pentru că punctul de vedere tehnologic este adesea redus la aspectul lui practicist îngust.

Tehnologia studiază metodele, procedeele și mijloacele de acționare asupra sistemelor în procesul muncii, pentru a le transforma în scopul propus. Cu

Prima zi de școală... Imediat după tradiționala festivitate a deschiderii cursurilor, profesorii și elevii au intrat în clase și au început lecțiile. Fotoreporterul a surprins în imaginea de mai sus, un moment de la una din aceste prime lecții

alte cuvinte, ea studiază mijloacele și algoritmi de utilizare a acestora în scopul optimizării activității respective. Acest mod de a înțelege tehnologia realizează o trecere de la implicit la explicit, de la operație la conștientizarea operației, de la empirism la organizarea științifică, de la însușirea separată a cunoștințelor la însușirea lor integrată în sisteme. Acesta este înțelesul exact al modului tehnologic de a privi învățarea oricărei discipline. Trebuie, deci, să-i învățăm pe elevii noștri să aplice cunoștințele în rezolvarea atât a problemelor teoretice, cât și a aspectelor practice ale diferitelor domenii ale realității.

Aceasta este esența orientării școlii spre activitatea practică productivă, orientare favorizată de faptul că, în procesul de învățare a bazelor fizicii, elevii își însușesc, astăzi, nu numai fundamentul teoretic al unei mari părți din tehnologia modernă, ci și cunoștințe legate nemijlocit de diferite procese de producție, ba chiar și anumiți algoritmi tehnologici. Cunoștințele cu caracter tehnologic și aplicativ sînt, însă, prezentate eterogen, amestecate cu cunoștințele pur științifice, astfel încît elevii nu pot distinge prea clar nici profilul științei, nici al tehnologiei bazată pe ea. Din acest motiv, ei ar putea ajunge fie la concluzia că elementele de teorie au menirea doar de a explica funcționarea unor dispozitive sau aparate, fie că informațiile privind aplicațiile practice ale cunoștințelor teoretice sînt simple argumente care întăresc încrederea în teorie. La această înțelegere greșită contribuie și faptul că uneori în școală aplicațiile practice sînt numai enumerate sau cel mult descrise, fără a fi folosite eficient în scopul formării concepției tehnologice.

Trebuie subliniat că dirijarea cunoștințelor aplicative pe întreaga arie a manualelor constituie încă o piedică în realizarea unei înțelegeri adecvate a tehnologiei. Astfel, aplicațiile fizicii la studiul fenomenelor geografice sînt actualmente răspindite în întregul manual al anului II de liceu (elementele de fizică a atmosferei, umiditatea, încălzirea apelor și a solului, alunecarea ghețarilor, comportarea apelor sărate ale oceanelor la presiunea foarte ridicată a abisurilor etc.). De asemenea, aplicațiile fizicii la studiul fenomenelor biologice

sînt împrăștiate în tot cuprinsul cursului de fizică, la fel ca și aplicațiile fizicii în matematică. În sfîrșit, chiar aplicațiile practice, nelipsite din nici un curs de fizică, sînt presărate pe la fiecare sfîrșit de capitol.

Pentru ca învățarea fizicii să se apropie mai mult de obiectivul analizat mai sus, trebuie luate unele măsuri care să ducă la valorificarea tuturor valențelor aplicative de care dispune această știință, precum și la o mai bună conturare a profilului ei, ca și a relațiilor ei cu celelalte științe. În acest sens, una din soluții ar fi ca programele și manualele să cuprindă, la sfîrșitul fiecărei discipline fizice studiate, cunoștințele care au aplicabilitate în tehnică și în alte domenii diferite. Aceasta ar permite și formarea unor concepte privind zonele de graniță ale științelor — concepte care în prezent nu se studiază explicit în cadrul nici unui obiect de învățămînt — precum și realizarea unor sinteze generatoare de idei fundamentale pentru înțelegerea complexității lumii materiale. În sfîrșit, ar putea fi prezentată contribuția disciplinei fizice studiate la progresul gîndirii filozofice.

Pînă la realizarea acestor cerințe de către programe și manuale, profesorii de fizică trebuie să facă din mulțimea de cunoștințe aplicative un fond de cunoștințe necesare în cadrul orelor de instruire practică productivă, iar în cadrul orelor de lucrări practice — la fizică — pot realiza cu elevii diferite dispozitive care se bazează pe cunoștințele însușite.

În cadrul cercurilor tehnice se pot realiza munci automate, se pot depara aparate de uz casnic (mașini electrice, reșouri, sonerii etc.) sau instalații tehnice (relee, instalații electrice etc.).

Elevii anului III de liceu pot deveni adevărați metrologi. Ei pot pune la punct aparate de măsură electrice sau electronice extrem de fine, ce pot fi valorificate de întreprinderile care patronază școala.

În acest fel elevii se obișnuiesc să aplice în viața de toate zilele cunoștințele învățate la orele de fizică.

IUNIAN CHELU
cercetător principal la Institutul
de științe pedagogice

15 septembrie 1971, aproape de ora începutului. Momente emoționante de așteptare. Peste câteva clipe, în această sală de clasă vor năvăli, exuberanți și guralivi, cei mai mici elevi ai școlii. În așteptarea lor, tînăra învățătoare așterne lângă fiecare abecedar flori proaspete. Flori, pentru florile patriei...

Învățarea scrierii

- **Autocontrolul și prevenirea greșelilor**
- **Respectarea conștientă a regulilor scrisului — condiție esențială a îndreptării greșelilor**
- **Pentru o scriere corectă este nevoie de o autoreglare a unui complex de acțiuni**

Alături de citit, scrisul reprezintă unul din instrumentele fundamentale ale muncii intelectuale. Deprinderea lui se realizează în strînsă legătură cu cititul. Comparativ cu acesta însă, scrisul este o activitate mai complexă și mai dificilă pentru micii școlari, deoarece presupune și efortul de reproducere a semnelor grafice ale limbii vorbite. Dată fiind această situație, unii sînt chiar de părere că predarea scrisului să înceapă după ce elevii au învățat cititul. Or, în condițiile în care scrisul se predă în strînsă corelație cu cititul — corelație specifică metodei fonetice, analitico-sintetice — el poate fi învățat concomitent cu acesta. Bineînțeles, respectîndu-se unele cerințe, după părerea noastră hotărîtoare pentru înlăturarea dificultăților despre care vorbeam.

Una dintre aceste cerințe este formarea și dezvoltarea capacităților elevului de a se autocontrola, de a-și autoregla activitatea de scriere, în scopul consolidării deprinderilor corecte, al prevenirii greșelilor. Ca și la citit, se impune asigurarea caracterului conștient al activității, în sensul de a stabili cu clasa regulile tehnice și mai ales cele grafice de scriere a fiecărui element, a fiecărei litere etc.

În fond, scrisul reprezintă un mod de aplicare în practică a unor cunoștințe, a unor reguli. Or, la baza formării și dezvoltării capacității de autocontrol, de autoreglare a activității stă cunoașterea prealabilă a regulilor ce trebuie respectate pentru o scriere corectă. Insistăm asupra acestui aspect deoarece, în practică, deseori se trece în grabă, chiar superficial, peste etapa

familiarizării prealabile a elevilor cu acțiunea ce urmează s-o efectueze. Este știut că această pregătire nu se realizează numai prin simpla prezentare a „modelului” sau — și mai rău — lăsînd în seama elevilor stabilirea regulilor grafice pe care trebuie să le respecte. Ci prin studierea multilaterală a modelului cu ajutorul învățătorului și evidențierea regulilor grafice corespunzătoare fiecărei litere. Astfel mărim receptivitatea elevului față de cele ce trebuie să le deprindă și-l ajutăm să se concentreze asupra activității, prevenind greșelile.

Întuirea noii litere trebuie făcută cu precizarea punctului de unde se începe, a sensului urmat în redarea conturului ei, a felului în care se realizează elementele cele mai dificile și a punctului unde se termină scrierea literei. Cum se știe, unele litere se realizează dintr-o singură mișcare, fără ridicarea tocului, altele din mai multe mișcări. Nu este indicată însă descompunerea literei în elemente grafice, acestea trebuind doar să fie arătate cu prilejul întuirii literei respective.

Chiar urmărind pe elevi în timpul scrisului, se constată că unii nu cunosc tehnica efectuării unor elemente de bază ale literelor (de exemplu, nu știu de unde să înceapă ovalul sau sensul mișcării pentru efectuarea lui). Ca urmare, fac mișcări greșite sau de prisos, ceea ce favorizează apariția oboselii.

Efectuarea conturului noii litere mai întii prin mișcarea în aer a mîinii, pornind de la punctul de unde începe pînă la punctul unde ea se termină, executarea aceleiași mișcări cu ochii închiși ajută la asocierea temeinică a imaginilor vizuale, auditive și cinetice, scur-

țind calea spre însușirea tehnicii corecte a scrisului. Numai după efectuarea unor asemenea exerciții se poate trece la scrierea literei pe caiet. Mai întii, ea va fi de dimensiuni mai mari, apoi încadrată în rețeaua caietului.

Tot timpul trebuie să creăm în clasă impresia că exersarea scrisului nu înseamnă o simplă reproducere a „modelului” pe care elevii îl au în față. Că este vorba de aplicarea în practică a unor reguli de scriere, a căror nerespectare generează greșeli. Însăși îndreptarea erorilor trebuie să constituie un prilej de reactualizare a acestor reguli.

Învățarea corectă a scrierii este determinată în bună măsură și de rapiditatea cu care elevii sesizează propriile greșeli, adică de capacitatea lor de autocontrol. La vîrstele mici aceasta este destul de greu, elevii neputînd să-și vadă greșelile sau să arate în ce constau ele, decît cu ajutorul întrebărilor puse de învățator. Acumulînd însă experiență, sub îndrumarea acestuia care trebuie să fie atent continuu la respectarea conștientă a regulilor scrisului, elevii vor reuși cu timpul să-și descopere singuri greșelile — imediat după sau chiar în momentul cînd le comit. Fără îndoială că aceasta constituie o premisă importantă și o condiție esențială a îndreptării greșelilor respective.

Foarte necesară în procesul instructiv este capacitatea de preîntîmpinare a greșelilor. Ea are la bază controlul vizual, completat treptat de cel motor (constituit din senzațiile date de forța

cu care se apasă asupra instrumentului de scris, de contractarea mușchilor mici ai mîinii, de poziția degetelor, a palmei, chiar a antebrațului etc. — și care dacă se abat de la anumite norme duc la un scris deformat, incorect). Chiar persoanele mature, cînd doresc să scrie impecabil își „aranjează” aproape instantaneu poziția corpului, a mîinii. Așadar, pentru o scriere corectă este nevoie de o autoreglare a unui complex de acțiuni, ceea ce în școală se obține prin repetiții sistematice, în care se apelează atît la controlul vizual, cit și la cel motor. Firește, elevii nu își vor da seama singuri de valoarea controlului motor pentru prevenirea greșelilor de scriere. Este de datoria învățătorului să le atragă atenția asupra lui și să-i pregătească astfel încît, treptat, ei să-și poată corecta mișcările în timpul scrisului, înainte de a greși.

O altă cerință importantă este asigurarea concordanței dintre ritmul scrisului și posibilitățile de sesizare a greșelilor. Nu este indicat să sacrificăm precizia formei și regularitatea scrisului pentru a obține performanțe în viteză, deși ritmul de învățare a scrisului poate și trebuie să fie mai accelerat. Pentru realizarea acestui deziderat, formarea și dezvoltarea la elevi a capacității de a se autocontrola, de a-și autoregla propria lor activitate de scriere reprezintă o condiție de prim ordin.

Lector univ. ION SERDEAN,
Institutul Central de perfecționare
a personalului didactic

catedra

Pe marginea cursurilor județene de perfecționare cu învățătorii și educatoarele

Cu câteva zile în urmă s-au încheiat cursurile de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor care s-au desfășurat în perioada 25 august—10 septembrie a.c. la nivelul fiecărui județ. Este de menționat că acesta reprezintă primul curs de perfecționare a acestor categorii de cadre didactice, organizat potrivit prevederilor statutului personalului didactic, deschizând astfel drumul acțiunilor viitoare de reciclare organizată, susținută și continuă a tuturor învățătorilor și educatoarelor. Aceasta se înscrie ca o sarcină de mare răspundere ce revine Institutului central de perfecționare a personalului didactic și inspectoratelor școlare județene.

Deși nu se pot încă stabili concluzii definitive și aprecieri exhaustive asupra eficienței acestor cursuri, merită să fie subliniate câteva aspecte, care, fără îndoială, constituie elementele unei experiențe valoroase ce va trebui dezvoltată și îmbogățită în acțiunile de acest gen programate pentru anii următori.

În primul rând, s-a desprins preocuparea susținută care s-a manifestat pentru pregătirea și organizarea acestor cursuri, atenția care s-a acordat și eforturile care s-au depus în vederea creării condițiilor necesare pentru buna lor desfășurare. Se poate vorbi, în această privință, de un efort conjugat al I.C.P.P.D. și al inspectoratelor școlare județene, fiecare în cadrul atribuțiilor sale. Astfel, Institutul central de perfecționare, ca organ chemat să asigure o orientare și o concepție unitară a perfecționării cadrelor didactice din întreaga țară, a elaborat programele, a organizat pe plan central — la începutul lunii iulie a.c. — cursul de inițiere a directorilor cursurilor județene și a circa 400 de lectori care urmau să conducă diferite activități la cursurile respective. În același scop, I.C.P.P.D. s-a îngrijit să pună la dispoziția lectorilor și conferențiarilor seturi de lecții și alte materiale documentare cu

caracter auxiliar în vederea sprijinirii lor în pregătirea conferințelor și a seminariilor la care erau solicitați să participe. Se cuvine să arătăm că peste 20 de asemenea materiale, însumând circa 500 de pagini, într-un timp record, au fost multiplicare și expediate inspectoratelor școlare. Un rol deosebit de important în organizarea și desfășurarea cursurilor de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor l-au avut inspectoratele școlare județene, cărora le revine principala sarcină în acest domeniu.

Cu prilejul cursurilor din vara aceasta toate inspectoratele școlare, fără excepție, au reușit să situeze această acțiune la înălțimea unei mari răspunderi. Experiența pe care au acumulat-o de-a lungul anilor inspectoratele școlare — organizarea diferitelor forme de muncă metodică colectivă pentru cadrele didactice (reuniuni metodic-științifice, consfătuiri, simpozioane pe probleme de specialitate și de metodica predării ș.a.) — a fost din plin valorificată în pregătirea și desfășurarea primelor cursuri județene de reciclare a învățătorilor și educatoarelor. Vom menționa numai câteva aspecte care au stat în atenția inspectoratelor școlare și care au asigurat reușita acestei acțiuni: planificarea și anunțarea din timp a tovarășilor programați să urmeze cursurile, recrutarea din vreme a conferențiarilor și a lectorilor și informarea acestora asupra problematicei cursurilor, sprijinirea pregătirilor, prin completarea materialului bibliografic și organizarea de preminarii, adaptarea programului cursului la situațiile specifice județului.

Toate aceste componente ale activității în ansamblu, au îmbrăcat o notă specifică de la județ la județ, evidențind inițiative proprii, în funcție de situațiile și condițiile particulare, ceea ce a condus peste tot la realizarea obiectivului final.

Un alt aspect care se impune să fie subliniat îl constituie amploarea acțiunii — planul global de cuprindere pe țară — circa 14 000 de învățători și educatoare a fost realizat. În această ordine de idei este necesar să facem o precizare care nu este lipsită de semnificații, ci, dimpotrivă. În majoritatea județelor și-au exprimat dorința să participe la cursuri învățătorii și educatoarele care n-au fost planificați în această serie. Ba, mai mult, o asemenea dorință s-a manifestat la multe cadre didactice cu vechime de peste 25 de ani în învățământ, care, așa cum prevede Statutul personalului didactic, nu au obligația să urmeze cursurile periodice de reciclare.

Ceea ce vrem să scoatem în evidență, este interesul pe care l-au trezit aceste cursuri — în rândul învățătorilor și educatoarelor, dorința lor de a-și ridica nivelul pregătirii pedagogice, metodice și ideologice, de a se informa cu ideile

și realizările noi din domeniul teoriei și practicii educative și de a le aplica în munca lor de zi cu zi în vederea optimizării procesului de instruire și educare a elevilor.

Motivele eforturilor depuse de marea majoritate a cursanților în studierea materialului bibliografic, în pregătirea pentru discuțiile din seminarii, participarea susținută la dezbateri, frecvența maximă la consultațiile organizate în vederea clarificării și adâncirii diferitelor probleme ideologice, pedagogice, metodice au avut ca temei conștiința răspunderii încredințate de partid, de popor de care sînt pătrunse cadrele didactice, de a forma, începînd de la vîrsta cea mai tînră, pe viitorii cetățeni ai țării, personalități multilaterale dezvoltate potrivit idealurilor educative ale societății socialiste din patria noastră.

Putem deci afirma că organizarea acestor cursuri a răspuns unor dorințe legitime a învățătorilor și educatoarelor de a-și perfecționa pregătirea lor, dorință care exprimă o necesitate obiectivă în vederea ridicării misiunii de educator la înălțimea sarcinilor trasate de partid și a aprecierii pe care el, partidul, o acordă acestor nobile profesioniști.

Este un aspect pe care în mod deosebit vrem să-l

accentuăm, întrucît a pus și mai mult în lumină importanța acestei acțiuni, i-a ridicat prestigiul și autoritatea în rîndul cadrelor didactice. Ne referim în primul rînd la faptul că la cursurile de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor, conferințele pe probleme ideologice — care au reprezentat o treime din programul cursului — au fost expuse de secretari și activiști cu munci de răspundere din cadrul comitetelor județene de partid, iar seminariile respective au fost conduse de lectori ai cabinetelor județene de partid.

Sprijinul acordat de comiteele județene de partid s-a manifestat pe un plan mult mai larg. Prezența și sprijinul lor s-au simțit permanent în rezolvarea multor probleme ridicate de organizarea cursurilor și de realizarea programului acestora.

Fără îndoială că primul curs de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor a oferit factorilor responsabili învățămîntului prețioase pentru munca de viitor. Acestea vor face obiectul unor analize temeinice la nivelul fiecărui județ și în cadrul Institutului central de perfecționare a personalului didactic.

Conf. univ. dr.
EUGEN BLIDEANU

Din nou în laborator...

Urmări ale lipsei de tact pedagogic

Numărul destul de mare de școlari cu devieri de conduită, cu stări nevrotice, cu boli cronice de diferite tipuri etc., dovedește că există încă fisuri în ce privește colaborarea factorilor răspunzători de educația tineretului și în nivelul pregătirii lor psiho-pedagogice. Puțini se gîndesc poate că pînă și banalele, dar atît de frecvente greșeli de tact pot avea urmări dintre cele mai neplăcute, cum ar fi așa-numitele didactogenii sau nevroze de frică de școală sau de profesor, exprimate cîteodată brutal în refuzul de a mai merge la cursuri sau în tendința de a fugi de la ore, de a vagabonda, în eschivarea de la răspuns, chiar atunci cînd știe lecția etc.

Un exemplu: Elena P. C., în vîrstă de 14 ani, a fost internată în spital cu diagnosticul de laringită cronică, boală ce se manifesta de mai multe luni, sub forma unei răgușeli care apărea și dispărea în mod neregulat. Examenul otorinolaringologic și examinările de laborator nu constată nici un semn de suferință organică, nici un element patologic organic. Funcțional fetița vorbește clar, dar pe șoptite și susține că nu poate mai tare.

În cele din urmă investigațiile clinice, coroborate cu cele anamnestice, psihopatogenetice, duc la infirmarea diagnosticului de laringită cronică, pus de fapt pe baza unui singur simptom clinic, fonostenia. Cum ea nu a dispărut cu tot tratamentul cu antibiotice aplicat și în clinică timp destul de îndelungat, ne-am îndreptat atenția asupra altor sindroame în care apare fonostenia, ca un simptom funcțional clinic principal.

Cunoscînd că există nevroze și stări de incapacitate fonatorie parțială sau totală, continuă sau intermitentă, și chiar de mutism, declanșate electiv — numai în prezența anumitor persoane sau studii — ne-am completat examenul clinic și de laborator cu examenul psihologic. Astfel am constatat că eleva are o dezvoltare psihică normală, dar

În noul mediu, fetița a devenit din ce în ce mai retrasă, evitînd apropierea și prietenia cu alți colegi. Pe fondul acestei stări de predezechilibru psihic și de slăbire a sistemului nervos, au loc o serie de succese școlare, datorate, în primul rînd, lipsei de tact a unor profesori de la noua școală, care au tratat-o ca pe un copil o-

care încă nu era complet adaptat la noile situații din școală. S-a produs un proces de inhibare a influxului nervos pornit de la scoarță. La unele persoane, sistarea influxului nervos este atît de masivă încît ambele corzi vocale rămîin fixate în poziția premediană, cu dispa-riția reflexului faringian și prezența altor tulburări nervoase. Corzile vocale ale bolnavei noastre, cu tot mutismul accentuat, și-au menținut perfect mobilitatea. Ele însă nu puteau vibra pentru emiterea sunetelor.

Printr-o serie de ședințe de psihoterapie, bolnava și-a recăpătat încrederea în sine, ca și capacitatea fonatorie normală. La aceasta a contribuit și simularea unui tratament chirurgical în regiunea prelararingiană. Am acordat o atenție deosebită asanării mediului familial și școlar care a provocat starea elevului. Acordîndu-i-se timp suficient de gîndire la răspunsuri și stimîndu-se cu tact strădania ei de a-și completa lipsurile și a ține pasul cu cerințele programei, ea a ajuns să se adapteze în mod satisfăcător la viața școlii și familiei și să se vindece de didactogenia avută.

Ca o concluzie finală, subliniem necesitatea pregătirii socio-psiho-pedagogice a cadrelor didactice prin învățămîntul universitar și post-universitar, cit și a încadrării unităților școlare cu psihologi și medici specializați în complexe probleme medico-psiho-pedagogice ale instruirii și educării copiilor și adolescenților.

Dr. M. PETEANU

Carnet psihopedagogic

prezintă un sistem nervos ușor dezechilibrat și o fire timidă și mai retrasă. În fața situațiilor noi de mediu, se adaptează mai lent, dar face față cu succes și problemelor mai dificile, atunci cînd este stimulat și ajutat.

În ultimele luni premergătoare stării de fonostenie, eleva a suferit o serie de traume psihice. Astfel, după ce a trecut prin emoțiile examenului de sfîrșit de an (absolvirea clasei a VII-a), a suferit primul mare succes în viață: nereușita la examenul de admitere în clasa a VIII-a, cum era pe atunci. Aceasta a provocat o stare de depresivitate psihică adîncă, încît îi trecea prin cap chiar gîndul sinuciderii. Toată vara, eleva a trăit sub impresia chinătoare a insuccesului și cu teama repetării lui în sesiunea de toamnă. Totuși a luat noul examen de admitere — la altă școală însă decît cea la care a învățat anterior.

bișnuit, fără să țină seama de fragilitățile ei psihice. Așa, de exemplu, la prima oră de științe naturale, fiind întrebată pe neașteptate de materia parcursă în anul trecut, eleva se bîlbîie, dă un răspuns nesatisfăcător și primește o notă rea. La ora următoare, un alt profesor o ascultă și nu-i dă răgazul să se gîndească și n-o ajută. Asemenea întâmplări au loc și la alte materii. Părinții se alarmează, bruschează eleva și o supun la eforturi exagerate.

De obicei, în astfel de împrejurări, copilul reacționează fie agresiv, devenind obraznic, neascultător etc., fie retrăgîndu-se în sine. În cazul nostru a fost nu numai izolarea, dar și mutismul total, pe care noi îl considerăm drept o didactogenie. Această nevroză a fost provocată de o serie de situații educative nefavorabile și greșeli de tact ale cadrelor didactice și ale părinților față de copil, anterior traumatizat psihic și

Bibliografia literară
română ilustrată
(1944-1970)
Colecția „Biblioteca
critică”

Editura „Eminescu”, 1971

Destinată prin excelență elevilor, **Bibliografia literară română ilustrată** adună laolaltă „texte critice cit mai clare, cit mai succinte, mai sugestive și mai ușor de pătruns”, fără ca prin aceasta să simplifice concepția critică a autorilor. Tocmai în aceasta stă meritul deosebit al lucrării.

Volumul debutează cu capitolul **Poezie**, în care G. Călinescu, Vladimir Streinu, Al. Piru, D. Micu și alții văd în creatorul **Cântării omului** un autor de comedii umane, un pictor vehement al deformațiilor omenești, fizice și morale, un fel de Victor Hugo al nostru care a intuit „în elanul constructiv socialist voiața irepresibil creatoare și istoria ei”.

În continuare, sînt inserate studii despre autenticitatea și originalitatea poeziei lui Lucian Blaga; despre mesajul umanist al operei poetice a lui Al. Philippide, precum și numeroase consemnări despre creațiile poetice ale lui Demostene Botez, Radu Boureanu, Mihai Beniuc, Horvath Imre, Eugen Jebeleanu, Miron Radu Paraschivescu, Maria Banuș, Șt. Augustin Doinaș, Nina Casian, A. E. Baconsky, N. Labiș, Al. Andrițoiu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Alexandru și alții.

Capitolul **Proză** începe cu câteva reflecții pe marginea capodoperelor sadoveniene (**Nicoară Potcoavă**, **Baltagul**, **Frații Jderi**, **Hanul-Ancuței** etc.) în care se evidențiază faptul că marea însușire a lui „Ștefan cel Mare” al literaturii române e aceea de a fi intuit în opera sa „trăsăturile morale ale poporului nostru”. Se continuă cu texte critice despre proza lui Camil Petrescu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Pas. Zaharia Stancu, Geo Bogza, Astalos Istvan, Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici etc.

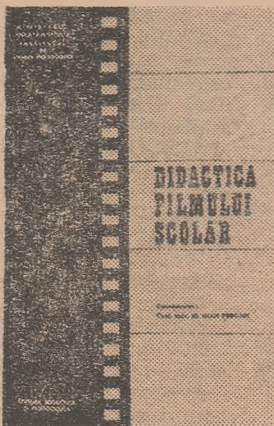
Secțiunea dedicată **Teatrului** cuprinde însemnări despre creația dramatică a lui Aurel Ba-

ranga, Horia Lovinescu, Paul Everac, Al. Mirodan și Marin Sorescu, iar în cea consacrată **Criticii**, Al. Dima, Edgar Papu, Constantin Ciopraga, Ov. S. Crohmălniceanu, Valeriu Răpeanu etc. fac aprecieri și considerații despre personalitatea unor confrăți de-ai lor (G. Călinescu, T. Vianu, Perpessicius, Vl. Streinu, G. C. Nicolescu, Șerban Cioculescu, Al. Piru etc.), precum și despre aportul acestora la progresul criticii noastre literare în special, al literaturii române în general.

Însoțită de o exhaustivă bibliografie pe capitole pentru fiecare autor antologat, precum și de una de orientare generală, lucrarea de față își atinge scopul propus, de a „aduce la zi contribuțiile critice asupra operelor literare din patrimoniul contemporan, în general, și puncte de vedere critice, cit mai variate și succinte, despre cărțile de valoare ale ultimului an”.

DUMITRU LAZĂR-SĂRĂIANU

„Didactica
filmului școlar”
E.D.P.

Elaborat de un grup de cercetători și profesori, sub egida Institutului de științe pedagogice, volumul „Didactica filmului școlar” abordează multiple probleme privind locul și importanța filmului în procesul de învățămînt, limbajul și mijloacele de expresie cinematografică raportate la specificul filmului de învățămînt, particularitățile psihopedagogice ale percepției și înțelegerii filmului de către elevi, metoda utilizării filmului în activitatea didactică, tehnica utilizării aparatului de proiecție cinematografică etc.

Dincolo de informațiile și clarificările de ordin teoretic, acest volum aduce pentru profesorii preocupați de modernizarea tehnicilor învățămîntului, îndrumări cu deosebită utilitate practică. Astfel, ca-

pitoul „Metodica utilizării filmului în activitatea didactică” pune la dispoziția cititorilor o sinteză a exigențelor generale la care obligă utilizarea filmului în procesul de învățămînt. Sînt tratate aici aspecte privitoare la pregătirea profesorului pentru lecțiile cu film, integrarea filmului în lecțiile de comunicare de noi cunoștințe (introducerea lui în partea de început a etapei de comunicare, în partea de început și la sfîrșitul acesteia, în cursul desfășurării ei sau în partea ei finală), filmul în lecția de recapitulare și în formarea deprinderilor motorii.

Adîncind principiile generale din acest capitol, autorii trec în continuare la prezentarea particularităților specifice utilizării filmului în cadrul predării diferitelor discipline de învățămînt. Capitolul intitulat „Filmul în serviciul formației literare” aduce astfel precizări privitoare la funcțiile filmului cu caracter literar, la criteriile de selecție a filmelor pentru lecțiile de literatură, la influența reciprocă a modului de percepere sau recepționare a celor două universuri estetice — filmul și literatura. Mai departe sînt tratate în capitole separate, transferul de sens și folosirea filmului în predarea limbilor străine, utilizarea filmului în predarea istoriei, a fizicii, a chimiei, a disciplinelor biologice, a geografiei, a dirigenției ș.a. Se adaugă la acestea cîteva considerații asupra filmului ca factor de educație estetică asupra culturii cinematografice și cinecluburilor școlare și pionierești.

O. B.

O absență

În urmă cu cîțva timp, revista „România literară” avea obiceiul să publice săptămînal o „pagină a școlii”. Scrisă cu nerv și la o înaltă ținută, respectiva pagină polariza în jurul ei condeie de prestigiu ale literaturii noastre contemporane, dînd în același timp posibilitatea unor cadre didactice de pe cuprinsul țării să-și exprime puncte de vedere — nu o dată diverse și contradictorii, dar cu atît mai semnificative — despre felul în care se predau sau ar trebui să se predea limba și literatura română în școlile noastre de toate gradele.

Odaia cu deschiderea noului an școlar, poate reluarea „Paginii școlii” în revista „România literară” n-ar trebui neglijată. I-am saluta apariția. Așteptăm!

TRAIAN BAIA

Tradiții folclorice

Expoziția de pictură
a profesorilor teleormăneni

Sub auspiciile Societății profesorilor de muzică și desen din Republica Socialistă România — filiala Teleorman — s-a deschis între 5-19 septembrie a.c., în sala Clubului sindicatelor din învățămînt — București, expoziția colectivă a unui grup de profesori de desen din Turnu Măgurele. Expoziția este apreciată de către iubitorii de artă și evidențiată de presa de specialitate.

Pictorul **Cristea Ionescu** este un nume binecunoscut, absolvent al Academiei de arte frumoase din Iași — elev de frunte al lui Tonitza. Prima sa expoziție personală de pictură a avut loc la Iași în anul 1938. Participă în anul 1945 la Salonul oficial de toamnă de la București și apoi consecutiv între anii 1962-1971 este prezent la alte 5 expoziții.

Cele 16 lucrări din actuala expoziție, în majoritatea lor peisaje din țară, dovedesc cu prisosință calitățile temperamentale, echilibrat expuse, prin care exprimă artistic omagiul adus frumuseților patriei noastre. Materialitatea culorii este lipsită de exuberanță și axată cu mult rafinament pe un meșteșug bine însușit, făcînd ca mesajul său artistic să dovedească vultate majore și-l impune, în mod deosebit, în această expoziție.

Aș cita, din ansamblul echilibrat, pinzele: „Barcă de pescar”, „Peisaj din Turnu Măgurele”, „Masivul Piatra Craiului” și „Studiu de portret”.

Traian Baia, Absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Timișoara își face debutul în anul 1967 printr-o expoziție personală de pictură la Timișoara. Un an mai tîrziu în aceeași oraș are o expoziție personală de sculptură. Expune apoi la București în 1968 pictură și sculptură, de grup, în cadrul festivalului de folclor. Între 1969 și 1971 participă la patru expoziții de pictură și sculptură, individual sau colectiv, la Timișoara, Turnu Măgurele, Alexandria și în prezent la București.

Cele 16 lucrări expuse sînt axate pe folclor și iconografie. Artistul se detașează evident prin subiectele tratate, în special, prin cele bazate pe folclor, unde se dovedește un bun cunoscător al tradițiilor noastre populare. Aș putea spune că unele din aceste realizări, și mă refer în special la „Tradiții folclorice”, „Mireasa”, „Cîntare pentru un cer fără nori”, sînt demne de menționat. Alături interpretarea, cit și tratarea artis-

tică ne reamintește de artiștii anonimi care au dat o valoare de necontestat iconografiei românești și reprezentării folclorice din arta noastră populară atît de mult iubită în țară și mult apreciată peste hotare. Este interesant de urmărit evoluția acestui artist tînăr care se dovedește un neobosit cercetător al artei noastre folclorice.

Dumitru Negru, Absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Iași, participă la 5 expoziții personale și de grup între 1967-1971 la Giurgiu, Turnu Măgurele, Alexandria și în prezent la București. Artistul se află în plină efervescență, în căutarea unei forme adecvate, a unei cromatice specifice temporamentului său, care se dovedește divers și plin de nerv. Mai izbutite în actuala expoziție mi s-au părut aquarelele „Casă difuză”, „Clădire izodermică”, a căror fluiditate și nuanțare sînt demne de luat în considerație. În ceea ce privește pasta, de pensulație sau spaclu, dovedește că artistul se află în plină căutare pentru a-și afirma o poziție de sine stătătoare. Între altele sînt de apreciat: „Ceramică sonoră”, „Geometrie cromatică” dar încă nu îndeajuns de edificatoare pentru a putea defini evoluția artistului. Este adevărat că el dispune de suficiente posibilități care îl anunță, încă de pe acum, ca pe un bun colorist.

Aurel Girjoabă, Este absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Timișoara, aflat la a 5-a expoziție de pictură. Deși expune numai patru lucrări din care se remarcă „Gara Comănești” și „Peisaj”, artistul dovedește o serioasă preocupare atît pentru linie, cit și pentru pastă. Subiectele sale sînt mai legate de cotidian și destul de ferite de influențe facile. Fără îndoială a trage concluzii după numai 4 lucrări expuse ar fi prematur, dar nu se greșește dacă se constată încă de pe acum că artistul și-a croit un drum sănătos.

În general, exponatele acestui grup sînt echilibrate, cei patru expozați completîndu-se astfel incît expoziția lor cînstăte atît munca de la catedră cit și manifestările lor artistice. De asemenea trebuie clogiat Societatea profesorilor de muzică și desen, căreia îi sînt afiliați, pentru sprijinul acordat preocupărilor valoroase.

C. BIVOLARU

Scoala fără ziduri

A doua cale

Cum cuvîntul e grai, iar imaginea un univers ce-și așteaptă privirea, cum emisiunilor și filmelor despre școală li se alătură tot mai mult radio și televiziunea, cum urgența profesionalizării capătă astfel o soluție clară ca o artă poetică a sunetului și a imaginii, putem vorbi, deodată cu multe țări, despre telelevi, telemetodă, telepredare, sau, mai mult, putem urmări această a doua cale a învățării. I-aș mai spune și cale nouă, ori înnoită.

De la catedra prelungită în eter, mesajul profesorului pornește penetrant, unic, autentic. Îl recepționează, în clase specifice, o mare masă de cursanți. Ei se întîlnesc din cînd în cînd cu dascălul; colegii acestuia le verifică însușirea cunoștințelor și se îngrijesc de disciplina lor. O comisie anume, alcătuită din cadre ale școlii apropiate, li examinează. După urmarea unui învățămînt

ultramodern, se obține o mult rîvnită diplomă clasică.

Învățămîntul prin radio și televiziune se adresează atît elevilor, cit și profesorilor, tuturor. Așa se întîmplă azi — și luată separat — cu școala, cu emisiunile, cu filmele. Împreună, însă, își sporesc inepuizabil sfera de acțiune.

Profesorul devine un asociat al producătorului de emisiuni. Ei își influențează reciproc viziunea asupra învățării și transmiterii acesteia. Și elevii — cei citiva, eventuali, din studio — au un statut nou, ce-l împrumută, pe cit posibil, colegilor din toate colțurile țării.

Cînd școala ajunge memorie, sunetul și imaginea rămînînd un prezent continuu, un curs de reîmprospătare a cunoștințelor, un ciclu de matematică sau unul de agronomie, după caz, sînt expresii salutare ale educației permanente.

Profesorul se îmbogățește cu o tehnică de nebănuită eficiență didactică, elevul se travestește în spectator. Profesorul este ascultat de un public, iar acest public se bucură de o instrucție,

În plus, la o relație nouă — o mentalitate nouă. „Universitate” sau „academie”, sau — nu mai puțin nobil — „școală”, învățarea prin radioteleviziune instituie, în realitate, o formă nouă, amplă și dinamică a didacticii. În această notiță marginală la o pagină documentară, nu-i scriem numele, pentru că nu i-l știm cu exactitate.

La noi radio și televiziunile școlare sînt la început, cu experiență de un an, nu îndeajuns remarcate de public. În acest nou an de învățămînt, deci și de radioteleviziune școlară, vom asista, desigur, la aplicarea și extinderea unor bune rezultate obținute la noi și în lume. A luat ființă, pe lângă Ministerul Învățămîntului, o comisie de radioteleviziune școlară. O consemnăm.

Un început luminos, declanșat acum două zile, proiectează școala noastră, pe prima, dar și pe a doua cale spre o finalitate unică. În școală creștem, dar ne și auzim și ne vedem pe noi cum sîntem, cum vom fi.

GH. ANCA

ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR ÎN LUME

Luna septembrie este, pentru marea majoritate a țărilor lumii, perioada de deschidere a cursurilor școlare. Vom încerca, în aceste coloane, pe baza informațiilor furnizate de ultimele numere ale publicațiilor pedagogice din diferite țări, să schițăm câteva preocupări din învățământul mondial la începutul anului școlar 1971—1972.

U. R. S. S.:

Spre generalizarea învățământului mediu

În acest an școlar, peste 80 la sută din absolvenții clasei a VIII-a de pe teritoriul U.R.S.S. continuă să studieze în diverse tipuri de școli. Potrivit Directivelor celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., în noul cincinal se prevede cuprinderea în învățământul mediu a tuturor tinerilor care termină opt clase. Căile prin care se va realiza acest lucru sînt multiple. După cum ne informează ultimul număr al revistei „Semia i școla” una dintre aceste căi o constituie amplificarea învățământului seral și a celui fără frecvență pentru a da posibilitatea tinerilor din producție, proveniți din școlile profesionale, să-și însușească o pregătire medie de cultură generală. În acest sens, planurile acestor forme de învățămînt s-au restructurat îmbunătățindu-se substanțial, se elaborează noi programe analitice, iar pe baza lor noi manuale urmărindu-se totodată ridicarea necontenită a calificării cadrelor didactice.

Articolul din „Semia i școla”, susține necesitatea stimulării la fiecare tînar a interesului pentru cultură, pentru cunoaștere, la toate nivelurile de învățămînt, începînd chiar din clasa I. Un rol important revine aici, evident, și familiei. Ea are nu numai misiunea de a „controla” dacă copilul și-a făcut sau nu lecțiile, dacă se comportă disciplinat etc., ci și pe aceea să trezească în el dorința de a ajunge în viață un om bine pregătit din punct de vedere profesional și, în același timp, un om cult, pe măsura timpului în care trăiește.

R. P. UNGARĂ:

Tehnica sunetului în sprijinul elevilor cu deficiențe de auz

Tehnica sunetului a înregistrat mari progrese în Ungaria. Recent, la Budapesta, s-a trecut la sistemul de învățămînt auditiv pentru 340 de elevi cu auzul diminuat, sistem ce urmează să fie extins în noul an școlar.

Fabricile livrează sisteme individuale și pentru grupuri de elevi, pentru consultații, examinări etc. Acest procedeu școlar, pentru copiii fără auz este apreciat de autoritățile de învățămînt ca un veritabil succes.

Sistemul de învățămînt auditiv prevede ca fiecare elev să fie echipat cu un dispozitiv de ascultare, după o prealabilă recomandare fonometrică a medicului specialist, menit să înlăture la maximum tulburările de auz ale elevilor. Receptorul se reglează pe asimetria de audiere a ambelor urechi. Elevii sînt supuși cîțiva ani controlului medical periodic, iar fabricile modifică sintonizarea căștilor individuale după necesitate.

ANGLIA:

Stimularea spiritului inventiv și de inițiativă

Printre experimentele cele mai importante care se vor desfășura în școlile din Anglia pe parcursul anului școlar 1971—1972 se numără și

aplicarea unor programe care să valorifice, în folosul învățămîntului, spiritul de invenție și de inițiativă pe care adolescenții îl manifestă adesea în cadrul diferitelor cluburi și societăți, de aeromodelism sau filatelie, pentru teatru, ornitologie etc. Scopul acestei acțiuni, denumite „operațiunea tehnologiei” (Project Tehnology) este de a orienta curiozitatea firească a elevilor, imaginația și spiritul lor creator spre științele aplicate.

Început în urmă cu cîțiva ani, acest experiment prevăzut să se încheie în 1972, are drept cadru un număr limitat, dar reprezentativ, de instituții școlare din rîndul școlilor de băieți și de fete, școli mixte, școli de stat și școli particulare. În cadrul lui se organizează, cu grupe mici de elevi „proiecte pilot”, care au o durată de cîteva săptămîni, în decursul cărora elevii, lucrînd singuri, creează un aparat, un dispozitiv etc. Toate lucrările lor implică trei procese esențiale pentru formarea spiritului științific: concepere, construcție și aplicarea cunoștințelor teoretice.

Alegerea temelor este lăsată în seama elevilor și a profesorilor lor, specialiștii „operației-tehnologiei” acordînd însă permanent consultații și furnizînd materialul documentar necesar, instrumentele și echipamentul de care este nevoie.

Iată cîteva teme pentru lucrările în cadrul acestui proiect: amenajarea unui torent ce traversează parcul unei școli astfel încît să producă energie electrică și căldură, construcția unui aeroglisor acționat de un motor de motocicletă, o pompă automată de incendiu, un nou tip de barometru etc.

Bursierii U N E S C O în noul an de învățămînt

Peste 1000 de tineri bursierii ai UNESCO, au plecat și în acest an la studii în marile instituții de învățămînt ale lumii, pentru a-și ridica nivelul de calificare, pentru a cunoaște cele mai noi cuceriri pe tărîmul științelor, tehnicii și culturii. Din 1948, cînd a început să-și realizeze programul în acest domeniu, UNESCO a acordat 12000 de burse.

Aproximativ jumătate din numărul bursei sînt atribuite viitorilor profesori și specialiștilor în planificarea și conducerea învățămîntului. Cîrca 14 la sută din numărul total al bursei se acordă pentru pregătirea cadrelor necesare sectorului cultural, inclusiv științelor sociale și artei, iar 12 la sută pentru pregătirea ziaristilor, bibliotecarilor și documentariștilor.

Marea majoritate a bursierilor — cîrca 80 la sută — sînt originari din țările aflate în curs de dezvoltare. Aproximativ 12 la sută aparțin țărilor industriale, din Europa îndeosebi. Aceștia primesc burse pe termen limitat — îndeobște pentru 6 luni și chiar mai puțin, pentru studierea unor discipline de înaltă calificare.

Bursele pe termen îndelungat sînt destinate în special pregătirii cadrelor pentru învățămîntul superior, îndeosebi pentru institutele pedagogice și tehnice. Se acordă de asemenea burse în scopul realizării unor acțiuni legate de conservarea monumentelor istorice, de cercetarea în domeniul învățămîntului și în domeniul științelor sociale, de extinderea bibliotecilor, de folosirea mai amplă a mijloacelor audio-vizuale etc.

ITALIA

Jocurile la vîrstele mici

Problemele psiho-pedagogice ale jocului infantil, ca și importanța pe care o capătă atitudinea educatoarei față de această dominantă a vieții individului la vîrstele mici — reține cu asiduitate atenția forurilor de educație din Italia. Cum era și firesc pentru o țară în care pedagogii nu încețază să ceară respectarea „dreptului copilului la joc”, aceste preocupări au fost augmentate în ultima vreme de ținerea Congresului Internațional cu tema „Valoarea pedagogică a jocului la vîrsta preșcolară” (august a.c., Bonn), din inițiativa Organizației Mondiale a Educației Preșcolare.

Revista italiană „Vita dell'Infanzia” (Iulie-august, 1971) abordează de astă dată mai cuprinzător și mai adîncit această complexă problemă, care a mai făcut obiectul unor competente considerații în coloanele ei. Folosindu-se de colaborarea unor specialiști binecunoscuți ca

Salvatore Valitutti, Maria Signorelli, Giustino Brocolini, Rosa Rinaldi Carini ș.a., revista oferă educatoarelor o serie de sugestii pentru munca lor, alături de „motive de reflectare și de studiu” pentru specialiști, care să ducă pe mai multe planuri — pedagogic, didactic, social, educativ — la mai buna fructificare, în interesul educației, a jocului infantil.

Ideea care străbate pertinentele studii din „Vita dell'Infanzia” este că jocul constituie o manifestare extrem de importantă, care facilitează dezvoltarea tuturor capacităților și proceselor psihice ale copilului, ajutîndu-l „să pătrundă în mod activ în realitatea naturală și umană și să se descopere, încetul cu încetul, pe sine însuși”. Această manifestare este în esență un mijloc substitutiv și preparativ al muncii, preluînd integrării sociale de mai tîrziu. Publicația demonstrează aceasta, trecînd în revistă cele mai ti-

pice forme de joc de la vîrstele mici (art. „Funcția jocului în cultivarea sociabilității”, „Jocul simbolic și echilibrul emotiv la copil” etc.) cu semnificațiile lor psihice (poate nu îndeajuns de limpede separate de unele vederi psihanaliste) și socio-educative, bineînțeles raportate mai ales la mediul de viață din țările apusene. Interesant ni s-a părut articolul „Joc și concepte matematice în cele dintîi experiențe ale copilului”, care, deși publicat de revistă oarecum în subsidiar, contribuie la aprofundarea unui important raport — acela dintre joc și dezvoltarea mintală a copilului. Autoarea — Rosa Rinaldi Carini — demonstrează că „formarea conceptelor matematice, oricît de elevate și de complexe, își are originea în experiențele pe care le face copilul în cursul activităților sale spontane, mai întîi de mișcare și apoi de joc”. Aceste experiențe, care la început „vin din lumea externă, pe cale

naturală, trebuie cu timpul ordonate și foarte chibzuit programate” de către educator, în raport cu sarcinile dezvoltării intelectuale a copilului în fiecare etapă. Nu mai puțin util ni s-a părut și articolul „Joc și jucării” de Giulia Andrè Gorresio, în care adulții sînt criticați pentru faptul că aleg jucăriile de cele mai multe ori după criteriile practice (preț, trai-nicie etc.) sau subiective (gustul personal ori moda), fără să țină seama de preferințele și înclinațiile copilului. Totodată, autoarea reamintește cîteva din cerințele esențiale ale alegerii jucăriilor, care trebuie „să răspundă mai stăruitor necesităților senzoriale, motorii și afective” ale celor mici. De reținut atitudinea față de producția materialelor pentru jocurile războinice, semnatarea articolului declarîndu-se împotriva unor astfel de jocuri, indiferent ce justificare li s-ar găsi.

Liste bibliografice pe probleme, prezentări suc-

cinte de cărți nou apărute, scheme, schițe și fotografii, completează această interesantă situație în actualitatea învățămîntului preșcolar.

S. P.

